VÝSTAVA PROJEKTŮ

* **Každý projekt je představen formou očíslovaného plakátu. Projekty, jejichž zástupce je na konferenci fyzicky přítomen, poznáte podle žlutého kolečka nalepeného přímo na plakátu. Zástupce daného projektu má na visačce stejné číslo, jaké najdete na plakátu. Pokud vás projekt zaujal, nebo se chcete na něco doptat, neváhejte se na něj obrátit!**

1 Filmana
2 Otevřená farnost
3 Komunitní centrum – Pustá Polom
4 Proměna farnosti: Slovinská zkušenost
5 Chceme pomoct: Pomoc ukrajinským uprchlíkům
6 Donace: Křesťanská sbírková platforma
7 Fundace: Impactové investování
8 Správa farností očima právníka
9 Lesy: Odpovědné hospodaření
10 Budování zázemí kláštera ve Štípě
11 Církev jako dobrý správce půdy
12 Mary´s meals – jak nasytit svět
13 Godzone projekt
14 Hospodaření na půdě
15 Pastorační dům – Valašské Klobouky
16 Polyfunkční dům regina
17 Digitální správa farností: IS OMNIA
18 Mladé srdce – aby ve farnosti pulzovalo mladé srdce
19 Komunitní centrum Mýtina
20 Sdružení Neratov
21 Základní církevní škola Salvátor
22 Oživení farnosti v srdci Hostivaře
23 Živé fary
24 Nadační fond Bona Fide
25 Živý Dům! – pro děti, mládež i komunitu
26 Mýdlárna Koukol
27 Dřevo, které hřeje hned třikrát! – Zábřežská Charita
28 Zahrada sv.Marka
29 Nájemní bytový dům
30 Proměna farnosti: Slovinská zkušenost vol.2
31 Proměna farnosti: Polská zkušenost
32 Farská zahrada Moravičany

* **QR kód se všemi projekty v digitální podobě**

FILMANA

Filmana vznikla z potřeby a touhy vytvořit bezpečný, legální a kvalitní prostor pro sledování křesťanských filmů online. Na internetu dosud chybělo místo, kde by si člověk mohl pustit duchovně obohacující film. Myšlenka byla jednoduchá: zpřístupnit kvalitní křesťanský obsah, lokalizovaný do češtiny nebo slovenštiny, dostupný kdykoli a dobře vybraný.

Za vznikem platformy stojí tým z produkční společnosti Bumerang Film, který má za sebou bohaté zkušenosti s tvorbou obsahu pro křesťanské publikum.Postupně vznikly projekty jak pro kina, televizi i online jako Psi Páně, Každý krok se počítá, Rok zasvěceného života, Církev za oponou nebo talkshow OMG. Filmana tak byla relativně přirozeným pokračováním této cesty.

Jan Perout
jan@filmana.cz
www.filmana.cz

Co nás motivovalo?

Jako věřící jsme cítili silnou potřebu dát své dary, schopnosti a zkušenosti do služby evangeliu. V našem regionu stále neumíme efektivně využívat média, zvláště ta audiovizuální, která od začátku tolik formují lidská srdce a myšlení. Nová evangelizace potřebuje nové prostředky – a film, obraz a příběh jsou jedněmi z nejsilnějších.

Západní křesťanská produkce je nám v tomto směru často inspirací – je přirozenější, sebevědomější a technologicky dál. Chtěli jsme nabídnout podobnou kvalitu i našim divákům, ale jazykem, kterému rozumí, a způsobem, který je blízký jejich kulturnímu a duchovnímu prostředí.

Vnímáme online prostor jako nový kontinent – místo, kde dnes lidé tráví obrovské množství času, a které má svou vlastní kulturu. Právě tam potřebuje církev najít způsob, jak být přítomna, viditelná a srozumitelná. Filmana je naším příspěvkem k této misi.

S čím jsme zápasili?

Od začátku bylo zřejmé, že největší výzvou budou finance. Vytvořit kvalitní streamovací platformu není levné, a v prostředí, kde jsou lidé zvyklí mít „křesťanské věci“ zdarma, je zavedení placeného modelu odvážným krokem. Setkali jsme se s nedůvěrou – jak od, autorit a institucí, tak od samotných diváků.

Jsme jedna z vůbec prvních placených křesťanských služeb online v českém a slovenském prostředí. Model předplatného přitom považujeme za jediný dlouhodobě udržitelný způsob, jak budovat a rozvíjet kvalitní obsah. Ale bylo – a stále je – potřeba tuto myšlenku postupně vysvětlovat, obhajovat a získávat důvěru.

Kromě toho jsme museli řešit technické, právní a produkční otázky, které jsou u podobného projektu složité a často nejsou vidět. Ale právě v těchto neviditelných zápasech se učíme důvěřovat Bohu a vytrvat.

Na co nezapomenout, když začínáte?

Nebojte se. Důvěřujte Bohu, že vás povede, i když to bude vypadat jako cesta do neznáma. Mluvte o svém projektu s lidmi, sdílejte ho s nadšením – i když je zatím v plenkách.
A investujte do kvality – technické, vizuální, obsahové. Lidé to poznají a ocení.
Zároveň buďte trpěliví. Budování důvěry a dlouhodobé práce v křesťanském mediálním prostoru je pomalé, ale nesmírně cenné. Pokud je váš záměr skutečně k Boží slávě, nenechá vás na holičkách.

.

Komu Filmana slouží?

Naší hlavní cílovou skupinou jsou běžní věřící lidé a rodiny v České republice a na Slovensku. Filmana žije především v jejich obývacích pokojích, na mobilech cestou z práce. Slouží více než dvěma desítkám tisíc registrovaných diváků, kteří mají přístup k části obsahu zdarma, a také několika tisícům předplatitelů, kteří podporují platformu pravidelně a využívají její plný potenciál.

Věříme, že tímto způsobem pomáháme lidem jednoduše a přirozeně propojovat víru s každodenním životem. Mít přístup k hodnotnému obsahu „na jedno kliknutí“ je dnes velmi důležité – zvlášť pro ty, kdo nemají možnost nebo sílu hledat jinou duchovní inspiraci.

Zároveň vidíme, že Filmana nachází uplatnění i ve školách, při výuce náboženství, ve farnostech během setkání nebo duchovních obnov, a dokonce i ve věznicích. Tam všude může dobrý film otevřít srdce, položit otázku, povzbudit, nebo přinést světlo.

Kam směřujeme dál?

Samotná streamovací platforma je pro nás jen první krok. Celý projekt Filmany je vlastněn nadačním fondem, což nám dává stabilní a nadčasovou strukturu. Do budoucna chceme nejen pokračovat v rozvoji samotné platformy, ale také podpořit další tvůrce, kteří mají co říct, ale nemají prostředky nebo zázemí.

Chceme stát u zrodu nových děl – filmů, dokumentů, animací nebo pořadů – které budou sloužit jak k pastoraci, tak k výchově a formaci. Vidíme velký potenciál i v edukativním obsahu pro děti, mládež a rodiče.
A pokud bude zájem o naši službu i za hranicemi, rádi budeme uvažovat i o rozšíření do dalších evropských zemí. Naším velkým snem je také vytvářet filmy, které dokážou oslovit i sekulární pu-

Jak vypadá naše spolupráce s církví?

Od začátku jsme nepředpokládali, že by projekt mohl vzniknout přímo v rámci církevních struktur. Realisticky jsme vnímali, že financování a organizační zajištění podobného projektu bude mimo možnosti běžné pastorační praxe.
Vnímáme se jako laický příspěvek k poslání církve. Postupem času jsme získali podporu a důvěru některých konkrétních představitelů církve i institucí, za což jsme hluboce vděční.

Snažíme se budovat vztahy a hledat možnosti spolupráce s dalšími organizacemi, které vidí podobně jako my – ať už jsou to iniciativy, farnosti, firmy nebo jednotlivci. Vzájemná synergie není vždy snadná, ale věříme, že je klíčem k větším věcem.

Co nám pomohlo proměnit nápad v realitu?

Na začátku jsme byli jen dva. Jak je známo – kde jsou dva nebo tři shromážděni v Jeho jménu… V tak malém týmu se myšlenky nejen rychleji rodí, ale také hned narážejí na první oponenturu, což je zdravé a posouvá to věci kupředu. Brzy se k nám přidala část kolegů z naší domovské firmy, kteří s námi sdílejí stejné hodnoty a přirozeně se stali oporou v prvních krocích. A kus odvahy k tomu, abychom opravdu vykročili, jsme načerpali také mezi členy zlínského klubu křesťanských podnikatelů, který pomáháme organizovat. Velkým povzbuzením nám byli především kluci z Nadačního fondu Teovia, kteří nás doslova nakazili svým nadšením a vizionářstvím.

OTEVŘENÁ FARNOST

Otevřená farnost je soubor setkání, jejichž cílem je větší otevřenost farnosti vůči místní komunitě i samotným farníkům. Jednotlivá setkání zpřístupňují místa a služby, které jsou jinak veřejnosti skryté, a dávají prostor těm, kteří se podílejí na životě farnosti, aby svou činnost představili. Projekt přináší změnu mentality: od uzavřené, liturgicky zaměřené farnosti k místu, které žije mnoha dalšími službami, vztahy a příležitostmi k setkání. Oslovuje nejen pravidelné návštěvníky bohoslužeb, ale také obyvatele obce, kteří do kostela běžně nechodí. Díky jednoduché formě, nenáročnosti na přípravu a pozitivní zpětné vazbě je inspirací pro další farnosti.

* **Jan Berka**
berka.jan@ado.cz

Jak to celé začalo?

Iniciativa Otevřená farnost vznikla z touhy po pravidelném setkávání ve farnosti. Tato potřeba přirozeně navázala na dřívější zkušenosti s akcí Náboženství pro dospělé, která se konala v nedělních večerech a u místních farníků vyvolala pozitivní odezvu. V návaznosti na tyto vzdělávací přednášky vyvstala mezi farníky i pastoračním týmem otázka, jak ve společném setkávání pokračovat i nadále. Z této potřeby se zrodila myšlenka vytvořit sérii otevřených akcí, které by nejen podpořily komunitní život farnosti, ale zároveň přiblížily její fungování širší veřejnosti. Projekt se od začátku opíral o aktivní zapojení těch, kdo ve farnosti dlouhodobě slouží v různých oblastech.

Proč jsme se do toho pustili?

Impulzem pro vznik projektu byla touha otevřít farnost a ukázat, že její život není omezen pouze na liturgii. Farnost je místem, kde působí mnoho lidí ve skrytých službách, které zůstávají farníkům i širší veřejnosti často neznámé. Chtěli jsme tyto služby a místa zviditelnit a ocenit práci těch, kteří se jim věnují. Současně šlo o vytvoření prostoru, kde by se lidé mohli setkat i mimo rámec modlitby a společně reflektovat, čím farnost skutečně žije. Zároveň bylo cílem zpřístupnit prostory, do nichž běžně není veřejnosti vstup umožněn, a ukázat je nejen věřícím, ale i ostatním obyvatelům obce.

Co bylo nejtěžší?

Projekt se nesetkal s výrazným odporem. Nejobtížnější částí bylo přemluvit jednotlivé spolupracovníky, aby se aktivně zapojili a vedli setkání ve svěřených oblastech. Pro některé nebylo snadné vystoupit před veřejností a mluvit o své službě, přesto nakonec svou účast hodnotili velmi pozitivně.

.

Koho jsme tím oslovili?

Projekt pozitivně ovlivnil samotné farníky, kteří si více uvědomili šíři života své farnosti a náročnost práce těch, kdo v ní slouží. Ocenění se dostalo varhaníkům, kostelníkům a dalším dobrovolníkům, jejichž služba byla dosud často přehlížena.
Zároveň se podařilo oslovit obyvatele obce, kteří do kostela běžně nechodí. Přicházeli na otevřené akce, jako byly Otevřená fara, Otevřený les nebo prezentace mešního vína z arcibiskupských sklepů, a díky tomu navázali kontakt s farností. Někteří z nich se začali vracet na další akce a postupně se zapojují i do jejího života.

Jak na to – co se nám osvědčilo?

Zásadní je důsledná propagace akce mimo běžné farní prostředí. Projekt se propagoval nejen v kostele, ale i v obecních zpravodajích, místním rozhlase a na sociálních sítích. Plakáty byly zaslány do okolních farností, což pomohlo oslovit širší okruh lidí. Podstatné je rovněž to, aby akce nestála pouze na faráři, ale aby do ní byli aktivně zapojeni lidé z farnosti.

Důležitým prvkem úspěchu bylo, že každé setkání nabízelo možnost nahlédnout na místa běžně nedostupná a že návštěvníci měli možnost setkat se s někým, kdo dané místo nebo oblast spravuje. Právě tato kombinace otevřenosti a osobního kontaktu byla klíčová.

Kam směřujeme dál?

Projekt Otevřená farnost bude pokračovat i nadále, přičemž se plánuje zpřístupnit další dosud nepředstavená místa, jako je věž kostela, kostelní hrobka nebo farní zahrada. Každoročně by se měla konat akce Otevřená pokladna, v jejímž rámci je prezentováno hospodaření farnosti a plány na další období. Cílem je zachovat otevřenost vůči veřejnosti i po vyčerpání konkrétních míst a hledat další formy, jak sdílet život farnosti mimo bohoslužebný rámec.

Jak se farnost díky projektu proměnila?

Projekt proměnil vnímání farnosti jako místa uzavřeného dovnitř. Díky otevřenosti vznikl prostor pro lepší porozumění a ocenění služby jednotlivců, posílily se vztahy a celkově se zvýšila důvěra ve vedení farnosti. Farnost začala být vnímána jako společenství lidí, kteří jsou ochotni sdílet to, co dělají, a tím inspirovat ostatní.

Současně projekt vyslal jasný signál o transparentnosti a ochotě naslouchat. Vytvořil podmínky pro to, aby lidé přicházeli s vlastními podněty a zapojovali se do života farnosti, i když sami nejsou pravidelnými návštěvníky kostela. Tím se posiluje i její evangelizační rozměr a schopnost oslovit širší veřejnost.

KOMUNITNÍ CENTRUM PUSTÁ POLOM

Jaroslav Krajzl
jarek75@email.cz

Komunitní centrum v Pusté Polomi vzniklo jako odpověď na potřebu vytvořit prostor, kde se mohou scházet lidé napříč generacemi, sdílet společné hodnoty a posilovat mezilidské vztahy v duchu živé farnosti a aktivní občanské společnosti. Projekt má hluboké kořeny v místním společenství, které se formovalo již na konci 80. let. Díky dlouhodobé vzájemné důvěře, společné práci a zapojení místních rodin i partnerů se podařilo vybudovat nové komunitní centrum, které dnes slouží nejen farnosti, ale i celé obci a jejím občanským iniciativám.

Od klubovny k modernímu centru

Základ Komunitního centra v Pusté Polomi tvoří skupina lidí, která se formovala již v 80. letech kolem místní farnosti. Tehdejší společenství mladých zůstalo aktivní i přes změny ve farním vedení a pokračovalo v pořádání táborů a dalších aktivit pro děti a mládež. V 90. letech dostali členové této skupiny od farnosti možnost využít starou hospodářskou budovu na farní zahradě, kterou svépomocí přeměnili na klubovnu. S postupem času a rostoucím počtem dětí ve farnosti i obci se však tato budova stala nevyhovující. Po zralé úvaze se rozhodli pro její demolici a výstavbu nového komunitního centra. Projekt se začal připravovat v roce 2015 a stavba probíhala v letech 2017 až 2020.

Prostor pro setkávání a růst

Hlavním impulzem k realizaci nového komunitního centra byla touha vytvořit prostor, kde se budou moct pravidelně a bezpečně setkávat děti, mládež i celé rodiny. Cílem bylo, aby i další generace mohly zažít podobné společenství, jaké formovalo zakladatele projektu. Výchozím bodem byla víra v to, že pevné vztahy a zdravé mezilidské prostředí tvoří základ pro prevenci společenských rizik i pro osobnostní růst mladých lidí.

Rozhodnutí, které změnilo směr

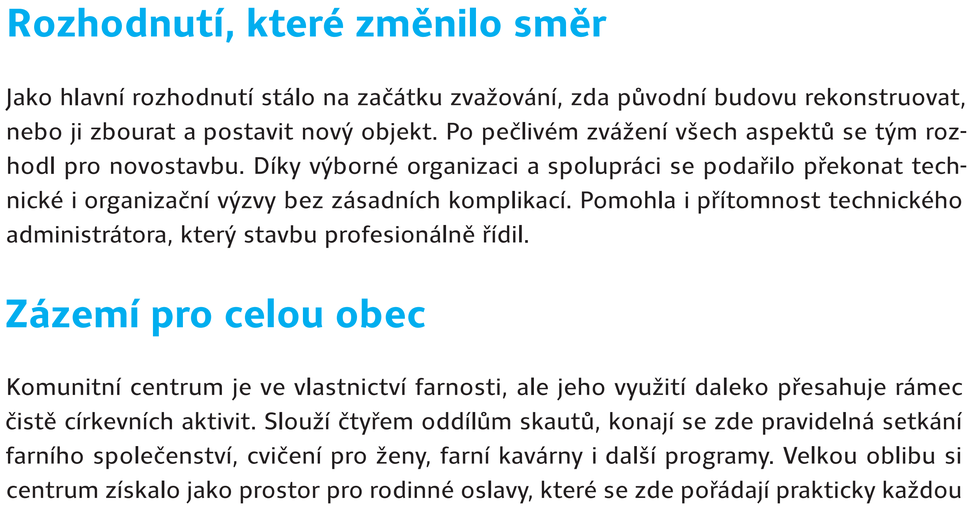
Jako hlavní rozhodnutí stálo na začátku zvažování, zda původní budovu rekonstruovat, nebo ji zbourat a postavit nový objekt. Po pečlivém zvážení všech aspektů se tým rozhodl pro novostavbu. Díky výborné organizaci a spolupráci se podařilo překonat technické i organizační výzvy bez zásadních komplikací. Pomohla i přítomnost technického administrátora, který stavbu profesionálně řídil.

Zázemí pro celou obec

Komunitní centrum je ve vlastnictví farnosti, ale jeho využití daleko přesahuje rámec čistě církevních aktivit. Slouží čtyřem oddílům skautů, konají se zde pravidelná setkání farního společenství, cvičení pro ženy, farní kavárny i další programy. Velkou oblibu si centrum získalo jako prostor pro rodinné oslavy, které se zde pořádají prakticky každou sobotu. Dále se zde odehrávají komunitní a kulturní akce organizované ve spolupráci se školou, obecním úřadem a dalšími spolky. Všechny aktivity přispívají k posilování vazeb mezi farností a širší veřejností.

Lidé jako základ úspěchu

Zásadním faktorem byla sehraná skupina lidí, která se formovala po několik desetiletí a postupně do ní přibývaly nové rodiny a generace. Tato parta byla oporou během celého projektu. Díky silnému osobnímu vztahu členů komunity, jejich ochotě přiložit ruku k dílu a vzájemné důvěře se podařilo nejen projekt realizovat, ale i udržet vysokou míru zapojení během celé stavby. Lidé věděli, proč to dělají: šlo jim o vytvoření místa, kde budou moci jejich děti a další generace vyrůstat společně.

LEGENDA 1. NP

č.	OZNAČENÍ	PLOCHA m²
1.01	chodba + schodiště	21,60
1.02	technická místnost	5.37
1.03	záchod muži	2,37
1.04	záchod ženy + invalida	3,87
1.05	spíž	4,50
1.06	kuchyně	10.15
1.07	společenská místnost	91,01
	celkem	138.87

Důvěra, plán a odvaha

Zásadní je vytvořit jádro alespoň pěti až šesti lidí, kteří budou po celou dobu stát za projektem, koordinovat ho a udržovat jeho kontinuitu. Nezbytná je důvěra, osobní nasazení a schopnost komunikace. Důležité je nebát se zeptat, inspirovat se u jiných projektů, propojit se s odborníky i institucemi. Peníze nejsou tím největším problémem, jak by se mohlo zdát. Důležitější je mít vizi, plán a ochotu pracovat.

Budoucnost v pokračování společné práce

Po skončení pětiletého monitorovacího období dotace může centrum fungovat s větší mírou samostatnosti a flexibility. Plány do budoucna zahrnují využívání stávajících prostor v současném režimu a pokračování ve spolupráci s farností, obcí i komunitními partnery. Současně probíhá obnova a přestavba druhé hospodářské budovy, která má být propojena s komunitním centrem a sloužit jako rozšířený prostor pro další společenské a kulturní akce.
Stavba, která nás spojila obcí i komunitními partnery. Současně probíhá obnova a přestavba druhé hospodářské budovy, která má být propojena s komunitním centrem a sloužit jako rozšířený prostor pro další společenské a kulturní akce.

Stavba, která nás spojila

Výstavba komunitního centra významně posílila vzájemné vztahy mezi členy farnosti i celkovou soudržnost společenství. Společná práce vedla k hlubšímu propojení lidí, kteří se navzájem lépe poznali a více si začali důvěřovat. Projekt vytvořil prostor, kde se farnost přirozeně otevírá obci a naopak. Centrum je dnes místem, kde se potkávají lidé s různými životními zkušenostmi a postoji. Významným přínosem je i zlepšený obraz církve v očích širší veřejnosti. Objekt je vnímán jako živé centrum obce, kde se konají veřejné i duchovní akce, workshopy, svatomartinské slavnosti, setkání komunitních spolků a další programy, které stmelují místní komunitu a podporují její růst.

PROMĚNA FARNOSTI: SLOVINSKÁ ZKUŠENOST

Otec David Zagorc je farářem městské farnosti ve Slovinsku, která byla založena před 35 lety. Přestože její budovy byly nové, komunita uvnitř fungovala převážně tradičním způsobem. Před příchodem otce Davida zde působil farář sedmnáct let. V té době nepřibylo moc nových farníků a většina aktivních lidí postupně stárla. Největší výzvou tak zůstává otázka, jak přivést nové lidi ke službě a aktivnímu zapojení do života farnosti.

Proč jsme potřebovali změnu?

Hnacím motorem byla vnitřní nespokojenost – tzv. „svatý nepokoj“. Otec David si začal klást otázky, co to dnes znamená být knězem. Vadilo mu, že většina práce s dětmi a příprav na svátosti nepřinášela ovoce – 90 % mladých po biřmování zcela přestávalo chodit do kostela. Vnímal také, že mnozí farníci vnímají církev jako poskytovatelku „duchovních služeb“, ale jejich osobní vztah s Bohem chyběl. Jako kněz necítil povolání jen plnit žádosti (pohřeb, svatba, biřmování), ale vést lidi k živému vztahu s Ježíšem.
K rozhodujícímu zlomu došlo po přečtení knih Rebuilt a Proměna farnosti, které ho nasměrovaly k tomu, že změna není jen možná, ale nutná. Když pak po pandemii přišel do nové farnosti, přijal od biskupa úkol realizovat tuto změnu právě podle principů Proměny farnosti (Divine renovation).

Odpor, který proměna přináší

Největší překážkou byla samotná změna. Lidé nemají rádi změny, a i když s nimi na úrovni slov souhlasí, skutečné proměny přinášejí odpor. Zejména na začátku bylo obtížné přesvědčit některé farníky o tom, že nové kroky mají smysl. Je to jako když rekonstruujete koupelnu – během procesu to vypadá hrozně, ale po dokončení přijde krása a užitek.
Byly tu také výzvy v mezilidských vztazích. Některé změny se týkaly přerozdělení rolí ve farnosti – například nahrazení dlouho sloužícího, ale nespolehlivého koordinátora skupiny žalmistů hudebníkem s vysokým vzděláním a dovednostmi. Klíčem bylo budovat důvěru, naslouchat a hledat pro každého nové a smysluplné místo k službě.

První plody obnovy

Změny jsou zatím v začátcích, ale už dnes je vidět posun. Vznikl nový tým mladých lidí, kteří se zapojují do liturgie i do neformálních aktivit. Každou neděli po mši pořádají setkání „kafe v deset“, kde mohou farníci zůstat, popovídat si a budovat přátelství. Zavedeny byly také dětské liturgie. Hudba během bohoslužeb prošla výraznou proměnou – přibyli mladí hudebníci, vznikl nový hudební tým a zvýšila se kvalita i pestrost hudby.
Velkým přínosem je také vznik správcovského týmu, se kterým otec David sdílí rozhodování. Již nečiní důležitá rozhodnutí sám, ale v týmu, kde se vede intenzivní, někdy i vyhrocená diskuse. Naučil se naslouchat, přijímat jiný pohled a někdy ustoupit ze své cesty. Zároveň se postupně začíná více lidí účastnit mší, zapojují se do farních skupin a slouží svými dary.

* **Zuzana Palátová**
zuzana.palatova@divinerenovation.org
www.promenafarnosti.cz

Kněžství s novou nadějí

Změny ve farnosti měly hluboký dopad i na jeho osobní prožívání kněžství. Po letech v tradičních farnostech procházel krizí. Měl pocit, že 70 % času tráví ve třídách a 90 % dětí po deváté třídě z církve odchází. Díky obnově však znovu objevil radost z kněžství. Vidět nadšení a proměnu u lidí, kteří dříve byli pasivní, mu vrátilo sílu a smysl jeho povolání. Přes hnutí Proměna farnosti se navíc dostal k praktickým nástrojům vedení, které mu během formace zcela chyběly. Dnes ví, že rozvoj leadershipu je pro službu v současné církvi klíčový.

Rady těm, kteří chtějí začít

Na prvním místě odvaha. Obnova církve není lidské dílo, ale dílo Ducha Svatého. Pokud člověk cítí v srdci nespokojenost, může to být Boží volání. Velkým pomocníkem je také otázka: „Co by muselo být jinak, aby se u nás cítili dobře i mí nevěřící přátelé?“ A v neposlední řadě trpělivost. Je třeba se obklopit několika podobně smýšlejícími lidmi, kteří vás podpoří, když narazíte na odpor. A bez modlitby to nejde.

Co bude dál?

Farnost je teprve na začátku cesty, ale první známky růstu jsou patrné. Otec David by rád upevnil nově vzniklé struktury a posílil život farnosti. V tuto chvíli je vše ještě velmi křehké a snadno by se mohlo rozpadnout. Proto je jeho přáním upevnit to, co se začalo rozvíjet, a položit pevné základy pro další kroky.

Malé gesto, velký dopad

Za nejsilnější příběh považuje vznik iniciativy „kafe v deset“. Ve chvíli, kdy otec David prosil Boha o pomoc a nové lidi, přišel mladý student s nabídkou připravovat po mši kávu. Postupně se k němu přidala skupina dalších mladých, kteří tuto službu vykonávají dodnes – každý týden, i během prázdnin. Jednoduché gesto se stalo prostorem pro budování vztahů a otevřenosti vůči nově příchozím, což je jedním z pilířů nové farní kultury.

CHCEME POMOCT

Pomoc ukrajinským uprchlíkům zlínskou farností

Projekt „Chceme pomoct“ vznikl v prvních dnech po vypuknutí války na Ukrajině jako spontánní reakce zlínské farnosti na žádost o pomoc s převozem konkrétních ukrajinských rodin do bezpečí. Díky rychlé a koordinované reakci farníků, spolupráci s městem a zapojení dalších partnerů vznikl komplexní systém podpory uprchlíků, který zahrnoval dopravu, ubytování, materiální pomoc, tlumočnické a úřední služby, podporu vzdělávání a pracovní začlenění. Iniciativa se stala nejen praktickým projevem solidarity, ale také konkrétní realizací evangelizačního poslání církve skrze skutky pomoci.

První kroky: od výzvy k činu

Bezprostředně po začátku války na Ukrajině kontaktovala skupinu mužů kolem zlínské farnosti misionářka žijící na pomezí Slovenska a Ukrajiny s prosbou o pomoc několika rodinám. Ti reagovali okamžitě a domluvili se, že uprchlíci přejdou pěšky hranice, kde je budou čekat členové farnosti a dopraví je do Zlína. Již druhý den po napadení Ukrajiny začali farníci uprchlíky převážet a zároveň hledat možnosti jejich následného ubytování a začlenění.

Rychlá reakce jako klíč k úspěchu

Impulsem k realizaci projektu byla konkrétní výzva pomoci rodinám, které potřebovaly okamžité bezpečné zázemí. Zlínští farníci reagovali rychle a spontánně, bez dlouhého plánování, vedení přesvědčením, že je potřeba jednat. Tato rychlost se ukázala jako klíčová a stala se jedním z hlavních pilířů úspěšnosti celého projektu.

Výzvy a potřeba koordinace

Koordinace takto rozsáhlé pomoci s sebou nesla řadu výzev – od organizační struktury jednotlivých týmů, přes komunikaci s úřady a městem, až po potřebu vytvořit komplexní systém navazující péče. Bylo třeba zajistit tlumočníky, zvládnout úřední procesy, adaptaci dětí do škol a školek, zajištění zaměstnání a samostatného bydlení. Přes pomalost některých institucionálních procesů se setkávali s velkou vstřícností a ochotou pomoci.

Komu byla pomoc určena

Hlavní cílovou skupinou byly matky s dětmi, které tvořily naprostou většinu příchozích. Vedle nich pomoc směřovala také k seniorům a výjimečně i k otcům rodin, kteří splňovali výjimky ukrajinské legislativy. Kromě přímých příjemců pomoci měl projekt dopad také na samotné farníky, kteří se do pomoci zapojili a posílili tak své vztahy i duchovní život.

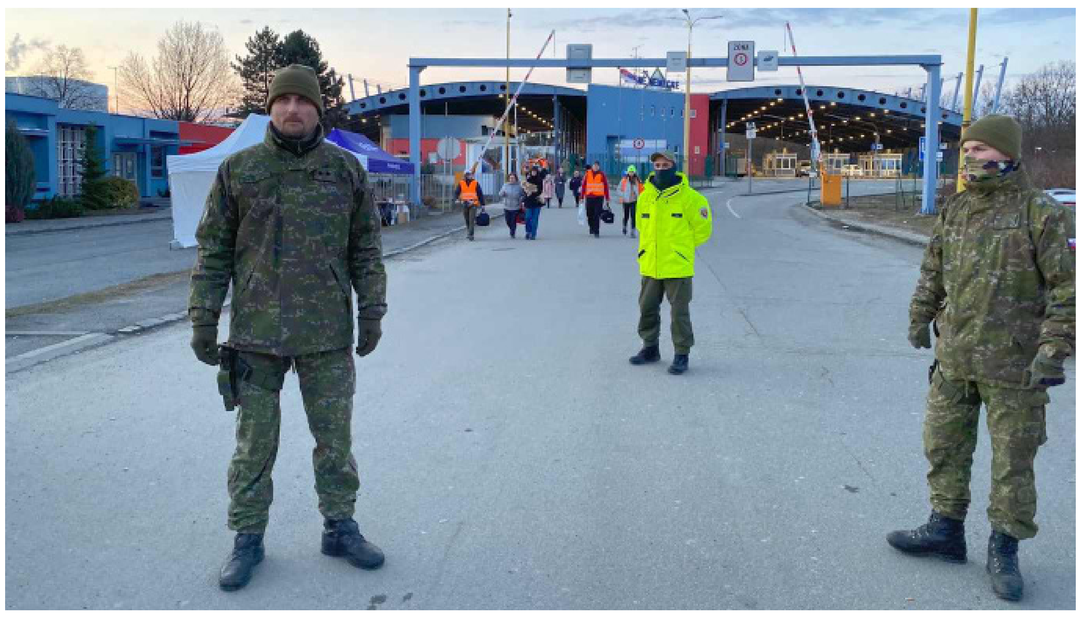
Síla společenství a sdílené odpovědnosti

Klíčová byla právě operativnost farnosti a silný pocit sounáležitosti, který umožnil rychlou reakci. Farnost fungovala jako jeden tým, a právě společenství lidí, kteří se navzájem znali a byli zvyklí spolupracovat, umožnilo tuto akci v tak krátkém čase zorganizovat. Vzájemná důvěra a ochota pomoci vedly k vytvoření efektivního systému podpory.

Partneři, kteří stáli u zrodu a rozvoje projektu

Základní organizační rámec poskytla farnost, avšak koordinace celé iniciativy byla později svěřena nadačnímu fondu Teovia, který zajistil profesionální vedení, podporu tlumočníků i správu dalších agend. Významnou roli sehrálo také místní skautské středisko a jednotlivci z obou zlínských farností. Spolupráce s městem Zlínem se ukázala jako důležitá v oblasti bydlení, kdy město nabídlo byty k rekonstrukci a následnému využití pro uprchlíky.

* **Viktor Šimeček**
simecek@teovia.cz

Farnost jako živé a angažované společenství

Projekt prohloubil již existující vazby ve farnosti a upevnil její charakter jako společenství lidí ochotných pomáhat. Farnost se proměnila v živé tělo, které dokázalo pružně reagovat, mobilizovat stovky lidí, nabídnout vlastní zázemí a vytvořit funkční systém pomoci. Mnozí farníci nabídli nejen své domovy, ale i čas, energii a schopnosti, čímž přispěli k praktickému naplňování evangelia.

Odhodlání jednat bez dokonalého plánu

Zkušenost zlínské farnosti ukazuje, že zásadní je nebát se a nezůstávat v pasivitě. Pokud je přítomné silné přesvědčení o potřebě jednat, je důležité neváhat a vykročit, aniž by bylo vše dopředu perfektně naplánované. Důvěra v Boží vedení, otevřenost a schopnost rychle reagovat byly v tomto případě zásadními faktory úspěchu. Projekt ukázal, že misie se neodehrává pouze slovem, ale i skutkem.

Co bude dál a komu ještě pomáháme

Projekt „Chceme pomoct“ je v současnosti již téměř ukončený, pomoc je nadále poskytována pouze jedné rodině, která kvůli zničenému domu a zdravotním omezením jednoho člena zůstává v bytě se sociálním nájmem. Jinak se většina rodin dokázala postupně osamostatnit, někteří se dokonce vrátili zpět na Ukrajinu.

Finanční zajištění a jeho dopad

Ačkoliv celý projekt vznikl jako dobrovolnická iniciativa, postupem času získal i ekonomický rozměr. Díky systémové podpoře státu se podařilo farnosti i arcibiskupství získat finanční prostředky, které byly částečně využity na pokrytí nákladů a částečně poslány zpět na Ukrajinu ve formě humanitární pomoci. Tento rozměr projektu umožnil efektivnější pomoc a stabilizaci poskytovaných služeb.
Projekt „Chceme pomoct“ tak zůstává silným příkladem odpovědné správy lidského, duchovního i materiálního potenciálu farnosti v čase krize. Umožnil praktické naplnění evangelia skutkem, rozvinul dary společenství a přinesl konkrétní pomoc lidem v nouzi.

DONACE – KŘESŤANSKÁ SBÍRKOVÁ PLATFORMA

Donace.cz a její slovenská verze Donacia.sk představují unikátní online prostředí, které umožňuje snadné, bezpečné a transparentní financování dobročinných a zejména křesťanských projektů. Platforma vznikla jako odpověď na nedostatek vhodných nástrojů pro farnosti a další křesťanská společenství, která hledají cestu, jak efektivně oslovit dárce, vybírat prostředky a naplňovat své evangelizační, misijní a společenské poslání. Donace se od svého spuštění v květnu 2023 stala oporou pro stovky projektů, které by jinak jen obtížně hledaly své místo v prostředí tradičních sbírkových systémů.

Proč vznikla potřeba nové platformy

Impulzem k vytvoření Donace byla dlouhodobá zkušenost s absencí funkčních a vstřícných nástrojů, které by odpovídaly potřebám farností a jiných křesťanských iniciativ. Stávající platformy pro online dárcovství často stavěly tyto projekty do role komerčních iniciativ, čímž komplikovaly jejich financování a snižovaly důvěru veřejnosti. Záměrem tvůrců bylo vytvořit prostředí, které tyto překážky odstraní. Platforma nabízí komplexní řešení – od technického zajištění sbírky přes právní náležitosti, jako je evidence a potvrzení darů, až po automatické napojení na moderní platební metody. Inspiraci našli zakladatelé v historickém termínu „donace“, běžně užívaném v církevním prostředí, a rozhodli se na tuto tradici navázat novou digitální formou.

Kdo stál u zrodu a co projekt odstartovalo

Za zrodem Donace stojí Nadační fond Teovia, který se dlouhodobě zabývá otázkami zefektivnění procesů uvnitř církve. Jeho cílem je hledat konkrétní nástroje, které pomohou dobrým záměrům přejít z myšlenky k činům. Prvním projektem, který platformu otestoval, byla Filmana – iniciativa křesťanské online videoplatformy. Tento úspěšný pilot ukázal, že nový systém má smysl a potenciál. Podpora komunity a ochota riskovat se ukázaly jako klíčové faktory pro úspěšný rozjezd.

Petr Najman
najman@teovia.cz
www.donace.cz

Technické výzvy a cesta k funkčnímu systému

Vývoj platformy Donace byl náročný zejména po technické stránce. Bylo nezbytné vytvořit systém, který bude nejen funkční a přehledný, ale i bezpečný, spolehlivý a plně automatizovaný. Vysoký důraz byl kladen na zabezpečení dat, pravidelné zálohování a uživatelskou přívětivost. Přestože tým čelil řadě technických výzev, podařilo se mu vytvořit stabilní prostředí, které podporuje dlouhodobý rozvoj a umožňuje snadné zapojení nových uživatelů.

Komu Donace nejvíce slouží

Donace přináší konkrétní pomoc zejména menším farnostem, společenstvím a projektům, které nemají dostatečné zázemí pro vlastní fundraising. Tato pomoc však u nich nekončí. I zavedené a větší projekty nalezly na platformě prostor pro oslovení nových dárcovských skupin a posílení své finanční stability. Donace tak podporuje široké spektrum aktivit – od kulturních a vzdělávacích projektů až po konkrétní sociální služby či pastorační programy.

Klíčové zázemí a podpora v začátcích

Rozhodujícím momentem pro přechod od nápadu k realizaci byla spolupráce uvnitř Nadačního fondu Teovia, který dokázal nejen vytvořit prostor pro společné přemýšlení, ale také podpořit první kroky konkrétními činy. Silné zázemí a jasná vize umožnily překonat počáteční nejistoty a vytvořit funkční a efektivní řešení.

Rada těm, kdo chtějí začít

Zakladatelé Donace doporučují nebát se konkurence ani počátečního neznáma. I malé iniciativy mohou uspět, pokud za nimi stojí smysluplná myšlenka a odhodlání. Věří, že kvalitní projekty si své místo vždy najdou – ať už v rámci církve, nebo ve společnosti obecně.

Další kroky a směřování Donace

Donace se neustále vyvíjí a její provozovatelé mají ambiciózní plány. Vedle ní funguje partnerský projekt Fundace.cz, který se soustředí na podporu a vzdělávání v oblasti fundraisingu. Třetí připravovaný projekt Jistiny.cz má tyto dvě oblasti propojit a vytvořit tak ucelený ekosystém podpory pro dárce i příjemce. Cílem je i nadále zdokonalovat funkčnost platformy a rozšiřovat její dopad ve společnosti.

Propojení s církevním prostředím

Přestože Donace není oficiálně propojena s církevními strukturami, většina podpořených projektů pochází právě z církevního prostředí. Platforma slouží farnostem, řeholním řádům i různým křesťanským společenstvím. Díky této zkušenosti vzniká prostor pro sdílení dobré praxe a navazování užitečných kontaktů napříč spektrem církevního života.

Jak Donace proměňuje farnosti

Donace umožňuje farnostem a jejich společenstvím financovat jejich vlastní záměry. Propojuje je s dalšími dárci a projekty, a umožňuje lépe naplňovat jejich poslání. Díky důrazu ravidelné měsíční příspěvky a zajišťuje přímé a okamžité přeposílání darů bez zbytečného čekání nebo podmíněnosti. Tím Donace zajišťuje nejen technickou podporu, ale i důležitý duchovní a komunitní rozměr dárcovství v církevním prostředí.

FUNDACE

Investování, které mění svět k lepšímu: Fundace.cz je investiční platforma, která propojuje svět financí s dobročinnými a společensky prospěšnými iniciativami. Umožňuje jednotlivcům investovat své peníze způsobem, který přináší nejen finanční výnos, ale zároveň podporuje užitečné projekty. Platforma rozvíjí model tzv. impaktového investování, kdy investoři aktivně volí, jakou část výnosu si ponechají a jaká část podpoří neziskový nebo komunitní projekt. Fundace tímto způsobem umožňuje proměnit tradiční investiční přístupy v nástroj podpory dobra, solidarity a dlouhodobé udržitelnosti.

Viktor Šimeček
simecek@teovia.cz
www.fundace.cz

Kořeny a inspirace projektu

Projekt fundace.cz vznikl na základě zkušeností s předchozím projektem donace.cz a pod záštitou organizace Teovia. Inspirací byla potřeba vytvořit nástroj, který by umožnil propojit investování s podporou veřejně prospěšných cílů. Název i pojetí projektu čerpají z historických kořenů, kdy slovo „fundace“ označovalo majetkový základ pro udržení konkrétního díla nebo instituce.

Odpověď na mezeru na trhu

Hlavním impulsem k vytvoření fundace.cz byla absence podobného nástroje na českém trhu. Mnohé projekty, přestože měly promyšlený ekonomický model, neměly přístup k potřebnému kapitálu. Fundace chce vyjít vstříc právě těmto iniciativám, které nepotřebují jen dar, ale hledají štědrost vyjádřenou jinou formou – jako oboustranně výhodnou investici.

Právní výzvy na cestě k realizaci

Realizace projektu si vyžádala intenzivní právní přípravu. Fundace není klasickým crowdfundingem ani úvěrovou platformou, a proto bylo nutné velmi přesně definovat její právní rámec. Spolupráce s odborníky na finanční právo a komunikace s Českou národní bankou zabrala mnoho měsíců. Tato důkladná právní příprava byla klíčová k tomu, aby mohl projekt fungovat legálně a transparentně v oblasti investic.

Kdo z fundace profituje?

Fundace slouží dvěma skupinám. Jednak jsou to samotné dobročinné nebo komunitní projekty, které díky ní získávají prostředky na realizaci. Druhou skupinou jsou investoři, kteří chtějí, aby jejich peníze pracovaly nejen pro jejich osobní zisk, ale i pro dobro společnosti. Investoři si mohou nastavit poměr výnosu, který si ponechají, a část, kterou věnují vybranému projektu. Platforma tak otevírá prostor pro investování jako akt solidarity a odpovědnosti.

Impuls k prvnímu kroku

Rozhodující byla reálná a silná poptávka po nástroji, který by umožnil financovat projekty stojící na pomezí podnikání a dobročinnosti. Existovala řada iniciativ, které měly potenciál a zároveň přesah do veřejného dobra, ale chyběla jim možnost získat startovní kapitál jinou cestou než skrze dary nebo granty. Fundace je odpovědí na tuto potřebu.

Rady těm, kdo chtějí začít

Zásadní je nebát se a pustit se do práce, pokud člověk věří, že to, co vytváří, je dobré a potřebné. Je důležité se nenechat odradit složitostí a hledat cesty, jak danou věc realizovat navzdory překážkám. Odvaha, vytrvalost a vědomí smysluplnosti projektu jsou klíčové.

Plány pro růst a zjednodušení

Fundace se chce dále rozvíjet ve dvou směrech. Prvním je zjednodušení právních a technických nástrojů tak, aby byly přívětivější pro běžné uživatele. Druhým směrem je postupné rozšiřování počtu projektů i investorů. V současnosti je platforma provozována s vědomím svých limitů a bez velké veřejné propagace, což umožňuje ladit její fungování. Do budoucna by však měla být více dostupná širší veřejnosti.

Propojení s křesťanským prostředím

Projekty zapojené do fundace mají většinou křesťanské zaměření, i když platforma není přímo napojená na církevní struktury. V praxi většinou spolupracuje se zapsanými spolky nebo iniciativami, které vycházejí z křesťanských hodnot a vize služby společnosti. Fundace je však otevřená i přímé spolupráci s farnostmi nebo jinými církevními subjekty, pokud by měly zájem o tento způsob financování.

Plány pro růst a zjednodušení

Fundace se chce dále rozvíjet ve dvou směrech. Prvním je zjednodušení právních a technických nástrojů tak, aby byly přívětivější pro běžné uživatele. Druhým směrem je postupné rozšiřování počtu projektů i investorů. V současnosti je platforma provozována s vědomím svých limitů a bez velké veřejné propagace, což umožňuje ladit její fungování. Do budoucna by však měla být více dostupná širší veřejnosti.

Propojení s křesťanským prostředím

Projekty zapojené do fundace mají většinou křesťanské zaměření, i když platforma není přímo napojená na církevní struktury. V praxi většinou spolupracuje se zapsanými spolky nebo iniciativami, které vycházejí z křesťanských hodnot a vize služby společnosti. Fundace je však otevřená i přímé spolupráci s farnostmi nebo jinými církevními subjekty, pokud by měly zájem o tento způsob financování.

Přínos pro farnosti a společenství

V několika případech umožnila fundace farnostem nebo komunitám realizovat projekty, které by jinak zůstaly pouze v rovině záměrů. Díky dostupnosti investičních prostředků bylo možné uskutečnit konkrétní kroky a dát život iniciativám, které slouží širšímu společenství. Projekt tak přináší ovoce nejen v rovině financí, ale i v obnově důvěry v možnost společného jednání pro dobro.

SPRÁVA FARNOSTÍ OČIMA PRÁVNÍKA

Ronald Němec, advokát a kanonista, se ve své odborné i praktické práci dlouhodobě věnuje otázkám správy církevního majetku. Vychází přitom z kombinace zkušeností advokáta zastupujícího církevní subjekty a studia kanonického práva. Téma odpovědnosti, participace farníků a reformy stávajících struktur představuje v jeho pojetí cestu, jak přispět k evangelizačnímu a společenskému poslání církve. V rámci posteru shrnuje klíčové otázky a návrhy, které vycházejí z jeho disertační práce a praktické zkušenosti.

* **Ronald Němec**
nemec@nemeclegal.cz

Cesta k právu skrze osobní závazek

Impuls k věnování se tématu církevního práva přišel z osobního životního obratu během studií práv, kdy autor složil závazek Bohu věnovat část své profesní praxe práci pro církev. Tento závazek později rozvinul nejen studiem teologie a kanonického práva, ale především konkrétní praxí advokáta zastupujícího církevní subjekty. Právě v této oblasti se setkal s řadou otázek, na které české prostředí zatím nenabízí dostatečné odpovědi, a které se týkají především propojení kanonického práva s každodenní praxí farností a řeholních společenství.

Zkušenosti z terénu a potřeba změny

Zkušenosti z právního zastupování farností a diecézí, zejména v restitučních, trestněprávních a pracovněprávních procesech, ukázaly potřebu hlubší reflexe toho, kdo a jak rozhoduje o církevním majetku. Běžné je, že se farníci i faráři ptají na své pravomoci, možnost obrany proti rozhodnutím ordinářů nebo na postavení ekonomických rad. Autor vnímá, že existuje propast mezi teoretickým výkladem a skutečnou aplikací kanonického práva v podmínkách České republiky, a tuto mezeru se snaží vyplnit. Motivací bylo také osobní přesvědčení, že hospodaření s církevním majetkem má zásadní vliv na to, jak církev může naplno rozvíjet své misijní poslání.

Kde systém naráží na své limity

Jedním z hlavních problémů, na které autor naráží, je nedostatečná odborná diskuse o spravování majetku v církevním prostředí. Existuje velmi málo kanonistů, kteří nejsou závislí na církvi, což znesnadňuje kritické zkoumání tématu zevnitř.

Výzvou je i určitá neochota představených připustit hlubší zapojení farníků do rozhodování, obava z přenesení odpovědnosti a z možných škod. Ekonomické a pastorační rady farností jsou ve většině případů pouze formálními orgány bez reálné rozhodovací pravomoci, zvláště, pokud rada není jednotná. Minoritní názor se prosazuje téměř nemožně. Chybí transparentní mechanismy volby a účasti laiků na správě společného majetku.

Kdo může něco změnit – a proč by měl

Autor tématem cílí na širokou církevní veřejnost – především na farníky a kněze, kteří mají zájem aktivně se podílet na životě své farnosti. Pomáhá jim získat lepší porozumění právním rámcům a možnostem, které nabízí kanonické právo, a inspiruje je k větší angažovanosti. Snaží se inspirovat vedení farností i diecézí, které hledají nové cesty, jak správu majetku učinit transparentnější a více v souladu s evangelizačním posláním církve.

Za klíčové považuje Ronald Němec schopnost propojit teoretickou znalost kanonického práva s praktickými příklady z každodenního života farností. Podnětem k hlubší reflexi byla také četba dokumentu Kongregace pro klérus „Pastorační obrácení farního společenství ve službě evangelizačnímu poslání církve“, který vybízí k pastoračnímu obrácení a většímu zapojení laiků do života farností. Právě tyto myšlenky vedly autora k úvaze, zda by česká biskupská konference nemohla přijmout partikulární normu, která by umožnila funkčnější model správy majetku na úrovni farností.

Co by mohlo posunout věci dál

Autor doporučuje začít tím, že se v jednotlivých diecézích zmapují farnosti s větším restituovaným majetkem, kde je šance najít aktivní laiky připravené ke spolupráci. Navrhuje oslovit je s konkrétní otázkou: Jsou ochotni nést odpovědnost za hospodaření s tímto majetkem? Na základě jejich odpovědí lze formulovat návrh iniciativy, například chartu ekonomických rad, která by prokázala ochotu laiků nést odpovědnost. To může být první krok k tomu, aby se změnil i přístup ze strany diecézních struktur. Zdůrazňuje, že bez pastoračního cíle nelze hospodařit s majetkem.

Směřování k hlubší spolupráci a reformě

Práce Ronalda Němce si klade za cíl otevřít prostor pro hlubší diskusi o právní subjektivitě farností a možnostech participace laiků. A také, jak pomoci představeným se správou majetku. Důležitou roli může sehrát i probíhající synodální proces, jak na úrovni diecézí, tak univerzální církve. Autor zároveň deklaruje ochotu pomoci jak laikům, tak členům hierarchie hledat konkrétní právní cesty, jak odpovědnost sdílet bez ohrožení stability farností či diecézí.

Ronald Němec chce také přispět k formulaci partikulárního církevního práva pro české a moravské diecéze, které by umožnilo větší zapojení laiků do správy majetku. Takový zákon by mohl učinit z ekonomických rad skutečné výkonné orgány s odpovědností za svěřený majetek.

Odpovědnost jako klíč k živé farnosti

Jsme jako laici připraveni nést odpovědnost, nejen žádat o práva? Odpovědná správa znamená nejen možnost rozhodovat, ale i nést důsledky rozhodnutí. Otevření této debaty považuje autor za první krok k obnově důvěry a smysluplnému zapojení farníků do života a rozvoje církve. Poctivá odpověď na otázku by znamenala zásadní proměnu: z bezzubých poradních orgánů by se staly skutečné správní orgány, farníci by se aktivně podíleli na rozhodování a nesli za něj odpovědnost. Taková změna by měla potenciál proměnit charakter celé farnosti – z pasivního příjemce pastoračních služeb na aktivního účastníka evangelizačního poslání církve. Tak, jak tomu bylo v počátcích Církve.

LESY: ODPOVĚDNÉ HOSPODAŘENÍ

Odpovědné lesní hospodaření v lesích Královehradecké diecéze je inspirovaný myšlenkami hnutí Pro Silva představující inovativní přístup ke správě lesa. V Královehradecké diecézi je postupně zaváděn způsob péče o lesy, který propojuje přírodní procesy, ekonomickou efektivitu a etický rozměr správcovství. Tento přístup nabízí inspiraci všem, kteří hledají cesty k udržitelnému a zároveň zodpovědnému hospodaření a souzní s duchem křesťanského porozumění světu jako daru.

Pavel Starý
stary@dlkh.cz
www.prosilvabohemica.cz

Zrod myšlenky a její uvedení do praxe

Myšlenka přírodě blízkého lesního hospodaření začala být ve společnosti Diecézní lesy Hradec Králové realizována v roce 2014, krátce po založení společnosti, kdy Pavel Starý nastoupil jako odborný lesní hospodář a zástupce jednatele. Jeho dvacetiletá zkušenost z praxe mu umožnila vnímat limity tradičního lesního hospodaření a inspirovat se koncepty, které více respektují přirozené procesy v lese. Již od počátku deklaroval záměr vydat se cestou integrální správy lesů, která zahrnuje jak ekologické, tak ekonomické aspekty a odpovídá na potřebu udržitelnosti v širším slova smyslu.

Motivace k přijetí přírodě blízkého hospodaření

Impulsem k přijetí tohoto přístupu byla osobní i profesní zkušenost s lesními ekosystémy a hledání odpovědi na otázku, jak les efektivně a dlouhodobě udržitelně spravovat. Přístupy v hospodaření, které hnutí Pro Silva prosazuje, umožňují pracovat s přirozenými procesy a díky jejich využití zároveň dosahovat vysoké efektivity. Tento způsob umožňuje zachovat les v jeho kontinuitě bez výraznějších zásahů, jakými jsou například holoseče, a podporuje jeho přirozenou rozmanitost a stabilitu.

Výzvy při zavádění nového přístupu

Největší výzvou se ukázala být změna myšlení uvnitř samotného lesnického prostředí. Většina lesníků je zvyklá na systém tzv. lesa věkových tříd a z toho vyplývajících plošných zásahů. Přechod na individuální péči o stromy, což se projevuje již při výchově mladých lesních porostů a směřuje k výběrovým těžbám, vyžaduje trpělivost, přesvědčení a praktickou zkušenost, ale zároveň přináší dlouhodobou stabilitu.

Současně je nutné někdy překonávat stereotypní pohledy majitelů, kteří vnímají zejména výběrové těžby a dlouhodobou práci s přirozenou obnovou v překryvu s dospělým lesem jako nedostatek odborné kontroly, a přitom právě tento způsob může vést k větší dlouhodobé výnosnosti.

.

Dopady a přínosy pro les i společnost

Projekt prospívá nejen samotnému lesu, který se díky přirozené obnově a promyšlené péči stává pestřejší, stabilnější a odolnější vůči kalamitám, ale také lidem. Snižují se náklady na pěstební činnost, není třeba rozsáhlých výsadeb ani intenzivních zásahů. Lesníci se díky zmíněné praxi více seznamují se svěřeným lesem a získávají k němu hlubší vztah a vnímají ho jako společenstvo živých organismů. Také pro veřejnost, díky absenci extrémních zásahů (holoseč) je esteticky přijatelnější. Pro církevní společenství se tento způsob stává příkladem odpovědného přístupu k péči o svěřený majetek v souladu s učením o stvoření.

Začít v terénu: klíč k proměně hospodaření

Zásadním momentem pro přechod k tomuto hospodaření bylo rozhodnutí začít prakticky. Pavel Starý začal osobně chodit s lesníky do terénu a přímo v lesích vyznačovat těžbu metodou výběru jednotlivých stromů. Tento postup umožnil nejen okamžité přiblížení myšlenky konkrétním lidem, ale i hlubší porozumění danému prostředí. Právě přímý kontakt s lesem a jeho proměnami umožňuje pochopit přínosy přírodě blízkého hospodaření v celé jejich šíři.

Doporučení pro další správce lesů

Základem úspěchu je sdílení dobré praxe a spolupráce s lidmi, kteří se touto cestou již vydali. Pro farnosti nebo jiné církevní instituce, které spravují větší výměry lesních pozemků, je vhodné navázat kontakt s Pro Silva Bohemica, účastnit se exkurzí a využít odborného doprovodu zkušených lesníků. Důležité je nejen změnit způsob hospodaření, ale především proměnit mentální nastavení lidí, kteří o lesy pečují.

Další kroky a rozvoj spolupráce

Dalším cílem je pokračovat ve vzdělávání personálu, organizovat exkurze a prohlubovat spolupráci s odbornými institucemi. Společnost spolupracuje s Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti, Agenturou ochrany přírody a krajiny, Českým hydrometeorologickým ústavem a také s jednotlivými farnostmi, jejichž lesy spravuje. Klíčovou oblastí se stává i hospodaření s vodou v krajině.

Proměna vnímání péče o stvoření

Přístup k lesům jako k daru, který máme spravovat s úctou a prozíravostí, proměňuje i vnímání role člověka vůči přírodě. Tento způsob hospodaření ukazuje, že člověk není jen uživatelem, ale správcem, který má respektovat přirozené zákonitosti a být součástí většího celku. V praxi to znamená naplňování principu subsidiarity i hlubší propojení víry a odpovědnosti za svět kolem nás. V tomto smyslu může být příklad hospodaření v Královéhradecké diecézi inspirací pro další farnosti, které hledají cestu k ekologické, ekonomické i duchovní udržitelnosti.

BUDOVÁNÍ ZÁZEMÍ KLÁŠTERA VE ŠTÍPĚ

Projekt obnovy a rozvoje poutního areálu ve Štípě je příkladem promyšlené a dlouhodobě rozvíjené odpovědné správy církevního majetku, která propojuje duchovní život, komunitní potřeby a otevřenost vůči široké veřejnosti. V areálu bývalého kláštera, dnes spravovaného spolkem Matice Štípská, vzniklo nové zázemí pro setkávání farníků, poutníků i obyvatel místní části města Zlína. Díky dobrovolnické práci, sbírkám a spolupráci s farností i dalšími partnery zde dnes funguje společenský sál, kavárna, obnovená zahrada i zázemí pro duchovní, vzdělávací a společenské aktivity. Projekt je živým příkladem toho, jak církevní prostor může sloužit jako centrum místního života a evangelizační přítomnosti.

* Miroslav Bobál: jbobal@email.cz
Hana Puype: puype.hana@ado.cz

Kořen v tradici, síla v komunitě

Myšlenka využít staré hospodářské budovy kláštera ve Štípě se zrodila z potřeby vytvořit důstojné a funkční prostory pro setkávání farnosti a poutníků. Už v dětství současných iniciátorů byl život farnosti aktivní a nesený generacemi. Scholy, společenství i služba ministrantů byly dlouhodobě živé a samonosné. V době, kdy začala přibývat nová generace dětí, se zintenzivnila i potřeba prostoru. Farníci tak začali společně promýšlet, jak opuštěné prostory klášterních garáží, prádelny a skladu přeměnit v prostor pro komunitní i duchovní život.

Impuls z duchovního i praktického života

Impulzem byla nejen potřeba prostoru, ale i rostoucí význam poutního místa, které díky aktivitě duchovního správce otce Františka Sedláčka začalo přitahovat více poutníků. K původnímu duchovnímu programu přibylo i vědomí potřeby nabídnout návštěvníkům pohostinnost a místo k odpočinku. Zásadní roli sehrála otevřenost faráře, který ponechal iniciativu na farnících a dal jim důvěru i podporu k rozvoji projektu.

Výzvy, které posílily tým a vizi

Projekt se neobešel bez překážek. Zásadní komplikace přinesla památková ochrana, která omezila využití podkroví a znemožnila větší stavební úpravy, jako byly vikýře. Další výzvou bylo udržení dobrovolnického nasazení v průběhu času – zpočátku se brigád účastnily desítky lidí, postupem času ale docházelo k přirozenému útlumu. I přesto však dobrovolnická práce pokryla podle odhadů náklady v hodnotě tří milionů korun. Vedle fyzické práce byla výzvou i nutnost pečlivé koordinace.

.

Prostor pro všechny generace i celé okolí

Zázemí slouží široké skupině lidí. Farníci zde mají místo pro setkávání po bohoslužbách, pro kluby maminek, společenství děti a mládeže či farní slavnosti. Pro veřejnost se prostor otevírá při akcích jako je Noc kostelů, večer předadventní nebo obecní výročí. Děti z místní školky si rády hrají v otevřené zahradě, která nabízí volně přístupné prostředí. Příměstské tábory, svatební snídaně, křtiny a další setkání využívají zázemí a sál, který je možné si pronajmout. Všechny tyto aktivity vytvářejí prostor, kde se přirozeně setkávají lidé různého věku, víry i životní situace.

Důvěra, spolupráce a odpovědnost

Zásadní bylo propojení generací a vzájemná důvěra. Duchovní správce podporoval iniciativu zdola, ekonomická a pastorační rada spolu s aktivními farníky vytvořili tým, který projekt táhl kupředu. Přispěla i osobní zkušenost se životem farnosti jako místa, za které cítíme odpovědnost a kde chceme, aby věci fungovaly dobře. Spolupráce mezi ženami a muži, staršími i mladšími, přinesla potřebnou sílu a kompetence pro realizaci.

Zkušenosti, které stojí za sdílení

Zkušenost ukazuje, že je důležité mít kvalitní plán, nebát se profesionální přípravy a zároveň počítat s dobrovolnickým nasazením. Klíčová je komunikace a péče o ty, kdo se do projektu zapojují – je důležité vnímat, kdo se přetěžuje, a podporovat se navzájem. Výzva platí i pro faráře, aby měli odvahu předat farníkům odpovědnost, a pro farníky, aby se nebáli tuto odpovědnost přijmout.

Co nás čeká dál

Projekt zdaleka nekončí. V plánu je například dobudování altánu, doplnění mobiliáře a obnova volejbalového hřiště, které v minulosti sehrálo důležitou roli pro mladé. Dlouhodobějším cílem je úprava podkroví nad sálem pro vytvoření jednoduchého ubytování pro poutníky. I nadále bude pokračovat péče o zahradu a provoz sálu i kavárny.

Síť vztahů, která drží projekt pohromadě

Projekt je pevně spjat s farností. Duchovní správce, sestry karmelitky, centrum pro rodinu i Matice Štípská vytvářejí živou síť spolupráce. Dotace od města a kraje pomáhají realizovat některé aktivity, jako jsou zahradní slavnosti nebo tvořivé dílny pro rodiny. Spolupráce probíhá také s místní základní uměleckou školou a dalšími organizacemi.

Síť vztahů, která drží projekt

Projekt zásadně proměnil atmosféru farnosti. Přinesl novou hrdost, sounáležitost a vědomí, že každý má co nabídnout. Díky němu vznikl prostor, kde je možné se přirozeně setkávat, sdílet život i víru, a kde jsou vítáni i ti, kdo s církevním prostředím zatím nemají žádnou zkušenost. Otevřenost, která je přítomná nejen v architektuře areálu, ale i v postoji lidí, dává tomuto místu skutečně evangelizační rozměr.

CÍRKEV JAKO DOBRÝ SPRÁVCE PŮDY

Živá půda je projekt Nadace Partnerství, který pomáhá zastavit znehodnocování půdy. Vlastníkům radí, jak zlepšit kvalitu své půdy a zhodnotit ji. Zemědělcům pomáhá hospodařit regenerativně a efektivně. Veřejnost zapojuje do monitoringu eroze. U politiků lobbuje za ochranu půdy a regenerativní zemědělství.

Církevní půda

Církve jsou významní vlastníci půdy, hrají klíčovou roli při přechodu k udržitelnému hospodaření. Jejich rozhodnutí mají přímý dopad na stav půdy i krajiny.
Církve získaly po restitucích 135 tisíc ha lesů a 38 tisíc ha zemědělské půdy. Převážná část této půdy přešla do správy římskokatolické církve, která ji často dále pronajímá. V této souvislosti se otevírá otázka odpovědného hospodaření v souladu s environmentálními a etickými zásadami.
Papež František již v encyklice Laudato si' (2015) zdůraznil důležitost péče o Zemi, etického přístupu k půdě a podpory drobných zemědělců. V duchu této výzvy může správa církevní půdy sehrát klíčovou roli v ochraně krajiny, klimatu i potravinové bezpečnosti.

- Půda živí svět - zajišťuje 99 % potravin
- Půda zadržuje vodu, bez které není život. Díky přechodu na regenerativní způsob hospodaření by jí mohla zadržet o 40 % více (= kapacita 11× přehrada Lipno)
- Půda stabilizuje klima - je 2. největším úložištěm uhlíku
- Přesto ji ničíme – každoročně přicházíme kvůli erozi o 21 milionů tun ornice

Tři modely správy církevní půdy ve spolupráci se Živou půdou

Biskupství plzeňské

Biskup plzeňský Tomáš Holub považuje stav církevní půdy za zásadní, a proto se obrátil na Živou půdu s žádostí o pomoc s nastavením udržitelného hospodaření. Biskupství vlastní 2 200 ha orné půdy a 843 ha luk a pastvin. Díky spolupráci s Živou půdou zavedlo systematickou správu půdy a vytvořilo pozici polního hospodáře, který se dále stará o nastavení pachtů..

Královská kanonie premonstrátů na Strahově

Premonstráti vlastní 1 667 ha půdy, kterou chtějí obhospodařovat sami, udržitelně a se ziskem. Živá půda navrhla regenerativní způsoby hospodaření na jejich půdě a pomohla jim nastavit funkční zemědělský byznys model.

Arcibiskupství pražské

Arcibiskupství je velký vlastník půdy, který potřeboval systémově nastavit správu pozemků. Arcibiskupství nevytvořilo novou pozici polního hospodáře, ale tuto službu poptali externě od Živé půdy. Polní hospodář aktuálně dokončil první pilotní projekt, který řešil propachtování pozemků v 6 katastrálních územích na 274 ha zemědělské půdy. Arcibiskupství Živé půdě zadalo zpracování dalších katastrálních území.

Jak probíhala spolupráce Živé půdy s Arcibiskupstvím pražským?

- Arcibiskupství poskytlo přehled pozemků, u nichž končily pachtovní smlouvy, a které chtělo systémově řešit.
- Živá půda prověřila aktuální stav pozemků a připravila návrh komplexního řešení pro vybraná katastrální území.
- Následně navrhla doporučení pro nastavení nových pravidel pachtu – od podmínek hospodaření po doporučení ke změně druhů pozemků.
- Živá půda sestavila seznam vhodných zemědělců z okolí a připravila dopis s nabídkou pachtu, včetně podmínek šetrného hospodaření.
- Arcibiskupství oslovilo zemědělce s výzvou k podání nabídek.
- Živá půda nabídky vyhodnotila a doporučila zemědělce, kteří nabízeli nejlepší kombinaci podmínek a pachtovného.
- Byly uzavřeny nové pachtovní smlouvy s hospodáři, kteří pracují v souladu s principy regenerativního zemědělství a zároveň nabídli výhodnější pachtovné.

Výsledkem spolupráce je nejen zlepšení stavu krajiny, ale i snížení daňové zátěže díky úpravám druhů pozemků a celkové zefektivnění správy majetku. Naše spolupráce s Arcibiskupstvím pražským je příkladem, jak lze zodpovědně spravovat církevní půdu s ohledem na krajinu i ekonomiku.

Chcete zlepšit stav církevní půdy? Napište nám!

Svěřte správu svých polí a luk odborníkovi – polní hospodář zajistí jejich šetrné a odpovědné obhospodařování.

Monika Hradilová: www.ziva-puda.cz
monika.hradilova@nadacepartnerstvi.cz

11.

MARY´S MEALS – JAK NASYTIT SVĚT

Mary’s Meals je mezinárodní iniciativa, která vznikla z jednoduché, ale silné myšlenky: každé dítě by mělo mít možnost se najíst a chodit do školy. Jejím zakladatelem je Magnus MacFarlane-Barrow, obyčejný člověk ze Skotska, který po osobní zkušenosti s humanitární pomocí během války na Balkáně a setkání s chlapcem Edwardem v Malawi v roce 2002 pochopil, jak hluboká může být touha dítěte po jídle a vzdělání. Tato zkušenost se stala základem celé organizace, která dnes denně poskytuje jídlo více než 2,6 milionům dětí v 16 zemích světa.

Jak vznikla česká pobočka Mary’s Meals

Česká pobočka Mary’s Meals vznikla v roce 2018 díky inspiraci knihou „Bouda, která krmí milion dětí“. Její čeští zakladatelé – manželé Nečesalovi – se po přečtení knihy rozhodli změnit plány na stavbu rodinného domu a místo toho věnovali své prostředky na založení pobočky. Od té doby se česká pobočka rozvinula v jednu z nejaktivnějších v rámci celého hnutí, zejména díky rozsáhlé síti dobrovolníků a podpoře farností napříč republikou.

Síla osobního příběhu jako motor změny

Projekt vznikl z hluboké vnitřní odpovědi na setkání s konkrétní lidskou bídou. Magnusův zážitek z Malawi, kde chlapec Edward vyjádřil jako svůj největší sen možnost najíst se a chodit do školy, se stal počátečním impulsem pro celosvětovou misi. V českém prostředí se lidé k dílu připojují podobně např. často po přečtení knihy, shlédnutí dokumentu nebo osobním setkání s někým, kdo Mary’s Meals zná.

Výzvy a překonávání nedůvěry

Projekt Mary’s Meals se od počátku těší velkému požehnání a silné podpoře, přesto se objevují výzvy. Mezi ně patří především občasná nedůvěra vůči zahraniční humanitární pomoci nebo obava, zda peníze skutečně doputují na správné místo. V některých případech bylo také třeba postupně budovat důvěru v rámci jednotlivých farností. Přesto je přijímání Mary’s Meals v české církvi velmi srdečné a projekt si v mnoha společenstvích našel pevné místo.

Komu Mary’s Meals přináší naději

Mary’s Meals má přímý dopad na děti žijící v extrémní chudobě, kterým umožňuje dostat každodenní porci jídla ve škole. Tím nejen zachraňuje životy, ale také zajišťuje přístup ke vzdělání, které může změnit jejich budoucnost. Zároveň však projekt působí i na dárce, dobrovolníky a celé farnosti, protože jim dává možnost zapojit se, darovat čas, schopnosti i finanční prostředky, a tím zažít radost z konkrétní pomoci. Důležitou součástí je i posilování místních komunit v cílových zemích, kde jsou do provozu zapojeny statisíce dobrovolníků, zejména žen, které denně vaří a vydávají jídlo dětem.

Jak z myšlenky roste konkrétní čin

Zásadní roli hraje osobní dotek příběhu. Lidé, kteří byli zasaženi poselstvím Mary’s Meals, sami přicházejí s iniciativou něco podniknout např. uspořádat promítání dokumentu, rozdat knihy, zorganizovat jarmark nebo farní akci. Projekt tak roste přirozeně odspodu, na základě rozhodnutí a činů konkrétních lidí. K dispozici je široká nabídka podpůrných materiálů jako jsou knihy, filmy a letáčky, které usnadňují první kroky.

Praktické kroky pro ty, kdo chtějí pomáhat

Začněte tím, že se necháte oslovit. Přečtěte si knihu, pusťte si film, udělejte besedu. Není potřeba začít ve velkém. I jednoduché aktivity jako je promítání nebo sdílení knihy ve farnosti, mohou vést k hlubokému zapojení. Zároveň se lze obrátit přímo na pobočku Mary’s Meals, která poskytuje podporu i pro drobné nápady a aktivity, ať už jde o pomoc při větších akcích nebo zapojení do kampaní.

Směřujeme dál: rozvoj v Česku i pomoc v krizových oblastech

V České republice chce pobočka dále posilovat vztahy s farnostmi, podporovat dobrovolnictví. Na mezinárodní úrovni se Mary’s Meals aktuálně soustředí na pomoc v zemích jižní Afriky, které čelí rozsáhlému suchu a hladomoru. Cílem je zvýšit počet dětí, které dostávají každodenní jídlo, a pomoci tak v krizových oblastech.

Spolupráce s církví a podpora společenství

Mary’s Meals má své kořeny v křesťanské víře a nese jméno Panny Marie. Ačkoliv není výhradně církevní organizací a v cílových zemích poskytuje pomoc bez ohledu na vyznání těch, kdo ji potřebují, přirozeně přitahuje věřící i farnosti. V České republice se těší podpoře mnoha kněží a biskupů. Spolupráce je však vždy založená na osobních vztazích a ochotě jednotlivých společenství zapojit se. Mary’s Meals nabízí způsob, jak se i místní církev může konkrétně podílet na pomoci nejchudším lidem světa.

Jak Mary’s Meals oživuje farnostiví

Zapojení do Mary’s Meals často znamená více než jen darování peněz. Ve farnostech vznikají nové vztahy, obnovuje se komunita, objevují se příležitosti pro setkávání a sdílení. Lidé, kteří dlouho hledali své místo, nacházejí způsob, jak se zapojit. Farnosti si projekt přivlastňují jako vlastní misi, kterou realizují skrze konkrétní činy jako jarmarky, tvoření, koncerty a modlitby. Mary’s Meals se stává mostem, který spojuje místní společenství s globální odpovědností, jak se i místní církev může konkrétně podílet na pomoci nejchudším lidem světa.

Jak Mary’s Meal

Mary’s Meals je příkladem toho, jak i malý dar nebo jednoduchý nápad může přinést velkou změnu. Dílo roste díky obyčejným lidem, kteří se rozhodli být součástí něčeho většího. A právě v tom je jeho síla.

Magdaléna Hýrková
magdalena.hyrkova@marysmeals.org
www.marysmeals.cz

GODZONE PROJEKT

Godzone je evangelizační projekt, který vznikl z iniciativy mladých lidí toužících sdílet svou víru s vrstevníky i celou společností. Postupně se zrodil ze společenství mladých a během patnácti let se rozvinul do celonárodní iniciativy, která působí na Slovensku i v České republice. Godzone dnes zahrnuje širokou paletu aktivit – od každoročních evangelizačních turné a konferencí přes on-line vzdělávací kurzy a hudební obsah až po systematickou práci s dětmi, teenagery i staršími generacemi. Projekt si klade za cíl žít a přibližovat evangelium způsobem, který je současný a přitažlivý.

Július Slovák
julo.slovak@gmail.com
www.godzone.sk

První kroky a počáteční impulz

Kořeny projektu sahají do období okolo roku 2003, kdy skupina mladých lidí, proměněná osobní zkušeností obrácení, začala organizovat evangelizační aktivity ve své farnosti. V roce 2009 dostala pozvání od Rady pro mládež při Konferenci biskupů Slovenska k vytvoření programu pro Týden církve pro mládež. Připravený evangelizační program nazvaný Enter the Godzone přilákal přes pět tisíc účastníků, což pro tvůrce znamenalo silné potvrzení, že projekt má smysl a potenciál. Od roku 2010 se Godzone začal systematicky rozvíjet jako projekt, který rozvíjí cesty nové evangelizace.

Co nás vedlo k vytvoření Godzone

Hlavní motivací byla osobní zkušenost obrácení. Mladí lidé, kteří sami zažili proměnu života skrze setkání s Kristem, cítili silné povolání sdílet tuto zkušenost dál – nejprve se spolužáky a vrstevníky, později v širším měřítku. Vědomí, že evangelium má co říct dnešnímu člověku, je hnacím motorem celého hnutí dodnes.

Výzvy a překážky na cestě růstu

Mezi hlavní výzvy patřilo hledání způsobu, jak přinášet evangelium novými prostředky, které budou pro dnešní společnost srozumitelné. To vedlo k mnoha rozhovorům a hledání takových kreativních forem evangelizace, které dokáží oslovit lidi mimo církev, ale zároveň budou blízké a pochopitelné i pro ty, kdo už jsou její součástí. Výraznou výzvou byla (a stále zůstává) také oblast financování. Projekt Godzone nikdy neměl stabilní institucionální podporu ze strany církve. Už od začátku bylo nutné hledat další příjmy, organizovat benefiční akce, rozvíjet vlastní činnost, oslovovat dárce a vytvářet další podpůrné nástroje. I když je současný provoz do značné míry postavený na víře v Boží vedení a jeho starostlivost, stále zde zůstává prostor pro další růst a rozvoj v oblasti finanční stability.

.

Komu Godzone slouží dnes

Godzone původně cílil především na mládež, ale s časem se spektrum zapojených i oslovených lidí rozšířilo. Dnes projekt zasahuje všechny věkové kategorie – od dětí a teenagerů přes mladé dospělé až po třicátníky, čtyřicátníky i starší generace. Polovinu účastníků Godzone tour tvoří mladí lidé do 28 let, druhou polovinu pak starší účastníci. Programy se postupně diferencovaly podle cílových skupin a vznikla také speciální služba pro děti (Godzone Kids) i teenagery. Projekt přináší křesťanské poselství srozumitelnou a přitažlivou formou a zprostředkovává lidem setkání s Kristem.

Síla odvahy a víry v začátcích

Oheň víry a touha sdílet evangelium byly od začátku to klíčové. Podporu projekt nacházel spíše v podobě jednotlivců, kteří přispěli menšími částkami, než ve velkých sponzorech. Významným impulzem byl dar ve výši 30 000 eur, díky němuž mohla být pořízena technika pro první větší akce. Projekt se nikdy neopíral o jednoho klíčového dárce nebo instituci. Růst byl přirozený, postupný a vedený zkušenostmi získanými „za pochodu“. Nešlo o plánovaný vznik organizace, ale o spontánní odpověď na Boží volání.

Rady těm, kdo chtějí kráčet podobnou cestou

Nejdůležitější je nebát se. Odvaha udělat první krok je často to jediné, co člověk potřebuje. Vše ostatní se formuje po cestě. Důležité je také umět se ptát, učit se z jiných příkladů, hledat inspiraci a nebát se poradit. Odhodlání a ochota vytrvat jsou klíčové předpoklady pro úspěch.

Propojení s církví a spolupráce s partnery

Godzone projekt je od začátku v kontaktu s oficiální strukturou katolické církve. Spolupracuje s Radou pro mládež při Konferenci biskupů Slovenska, je aktivní v národní službě CHARIS a dalších sítích vedoucích v rámci katolické i mezináboženské spolupráce. Turné a další aktivity se konají pod záštitou biskupů v jednotlivých diecézích. Projekt se snaží být v souladu s učením církve a postupuje v duchu věrnosti a otevřeného dialogu. Vedle toho Godzone spolupracuje se stovkami společenství a organizací na Slovensku i v Česku, kde realizuje své aktivity, školení a formace.

Proměna farností a společenský dopad

Godzone se stal pro mnohé mladé lidi inspirací k tomu, jak žít víru autenticky v osobním vztahu s Kristem. Přinesl do farností nový vítr, důležitost formace a malých společenství. Projekt je dnes vnímán jako sociální fenomén a styl života, který v sobě spojuje hloubku křesťanské víry s dynamikou současné kultury. Mnozí mladí skrze Godzone objevili, že víra není v rozporu s dnešním světem, ale že může být jeho světlem.

HOSPODAŘENÍ NA PŮDĚ

Farní společenství Bohdalice a Kučerov na jižní Hané nabízí inspirativní příklad, jak může církevní společenství pečovat o svěřený majetek způsobem, který propojuje evangelijní hodnoty, environmentální odpovědnost a společenský přesah. Na příkladu správy 11 hektarů zemědělské půdy ukazuje, že hospodaření může být nejen ekonomicky udržitelné, ale i ekologicky ohleduplné a duchovně věrohodné. Projekt vznikl jako výsledek více než desetiletého procesu diskuse, zrání a hledání konsenzu ve farnosti a zahrnuje spolupráci s odborníky, lokálními zemědělci i akademickou sférou.

* Jan Hanák
jan@hoha.cz

Začátek cesty k odpovědnému hospodaření

Farnost v oblasti obcí Kučerova a Rostěnic disponuje přibližně 25 hektary zemědělské půdy, která byla po mnoho let pronajímána v rámci pachtu. Část těchto pozemků obhospodařovala velká zemědělská společnost konvenčním způsobem. Postupně se však ve farnosti formovalo přesvědčení, že církevní půda by měla být spravována způsobem, který je nejen ekonomicky udržitelný, ale i odpovědný k přírodě a společnosti. Zásadní bylo, že se o tématu ve farnosti dlouhodobě diskutovalo, rozhodnutí nevzniklo narychlo, ale vyzrálo v čase.

Motivace: péče o krajinu jako křesťanské svědectví

Hlavní motivací byla snaha spravovat svěřený majetek nejen jako zdroj finančního příjmu, ale jako nástroj zvěstování a křesťanské odpovědnosti. Farnost chtěla dát najevo, že jí záleží na krajině, kterou obývá, a že půdu nevnímá jen jako výrobní prostředek, ale jako součást stvoření, o které je třeba pečovat. Místní farář Jan Hanák tuto motivaci vyjádřil slovy, že nestačí kázat z kazatelny, ale je třeba kázat i polem. Projekt tak představuje konkrétní formu ekologického obrácení, jak o něm mluví papež František v encyklice Laudato si'.

Desetiletá proměna a překonané překážky

Proces změny nebyl jednoduchý ani rychlý. Trvalo přibližně pět let, než se ve farnosti utvořil konsenzus, že je třeba změnit způsob hospodaření. Následovala výpověď pachtovní smlouvy s velkou zemědělskou společností, která měla pětiletou výpovědní lhůtu. Celý proces tedy trval téměř deset let. Výzvou bylo i to, že změna přístupu nebyla všemi farníky přijímána stejně. Někteří dávali přednost tradičnímu velkoplošnému hospodaření. Klíčové bylo neprosazovat změnu silou, ale trpělivě o ní mluvit a hledat shodu.

Skeptická reakce přišla i ze strany původního pachtýře. Po vypovězení smlouvy se farnost nedočkala žádné reakce či nabídky ke změně. Naopak zaznamenala negativní komentáře, které poukazovaly na nepochopení, že farnost jako vlastník má právo se svým majetkem zacházet odpovědně podle svého svědomí.

Konkrétní přínosy pro krajinu i komunitu

Projekt má vícero pozitivních dopadů. V první řadě pomáhá samotné krajině – vznikla agrolesnická výsadba, která brání erozi, zvyšuje biodiverzitu a pomáhá udržovat vlhkost v půdě. Pole se rozdělilo mezi dva místní pachtýře: Jura Novotný pěstuje na menších celcích bylinky v ekologickém režimu, druhý pachtýř Pavel Hlobil obdělává půdu s obilím konvenčnějším způsobem rovněž na menších celcích, ale stále citlivě a s minimem chemie.

Projekt má také pedagogický a výzkumný rozměr. Mendelova univerzita využívá pole jako prostor pro sledování dlouhodobých změn a vlivů různých přístupů k hospodaření.

Co pomohlo myšlenku uskutečnit

Zásadní roli sehrál čas a důvěra. Farář i farní rada nechali téma dozrát, opakovaně se k němu vraceli a pečlivě o něm diskutovali. Klíčové bylo také hledání odborného zázemí. Farnost navázala spolupráci s Nadací Partnerství a prostřednictvím ní také s odborníky z Mendelovy univerzity. Díky tomu vznikl realistický a odborně podložený projekt, který měl šanci na úspěch.

Důležité bylo i to, že se podařilo najít místní pachtýře, kteří měli zájem na pozemcích hospodařit způsobem odpovídajícím záměrům farnosti. Význam měla i možnost využití dotačních prostředků, které pomohly pokrýt úvodní investice, jako byly výsadby stromů.

Rady těm, kdo chtějí začít podobně

Důležité je nebát se. Taková změna má podle zkušenosti farností Bohdalice a Kučerov mnoho přínosů a prakticky žádná negativa. Je však potřeba počítat s tím, že to bude běh na delší trať. Klíčová je otevřená komunikace ve farnosti, hledání konsenzu a zapojení různých názorů. Zároveň se vyplatí obrátit se na odborníky a hledat pomoc u organizací, které mají s odpovědným hospodařením zkušenosti.

Vhodné je také hledat konkrétní lidi, kteří by se do hospodaření mohli zapojit. Představa, že bude farma přímo provozována farností, není ve většině případů realistická. Užitečné je hledat menší místní zemědělce s citlivým přístupem k půdě.

Důležitým prvkem úspěchu bylo, že každé setkání nabízelo možnost nahlédnout na místa běžně nedostupná a že návštěvníci měli možnost setkat se s někým, kdo dané místo nebo oblast spravuje. Právě tato kombinace otevřenosti a osobního kontaktu byla klíčová.

Jak projekt proměnil farní společenství

Projekt byl jedním z prvků, který přispěl k větší soudržnosti mezi původně oddělenými farnostmi v oblasti. Sdílené rozhodování o správě pozemků se stalo součástí budování jednotného společenství. Projekt také posílil vnímání farnosti jako místa, které není lhostejné ke krajině a které se snaží žít svou víru i ve správě hmotných statků. Změna ve vnímání pole jako nástroje zvěstování evangelia je jedním z hlubokých posunů, který celá iniciativa přinesla.

PASTORAČNÍ DŮM – VAL. KLOBOUKY

Farnost ve Valašských Kloboukách dlouhodobě postrádala odpovídající zázemí pro společné aktivity a neformální setkávání. Ačkoliv šlo o živou a početnou komunitu, její možnosti byly omezeny na kaplanku a malý farní sál, které nevyhovovaly potřebám různorodých skupin. Z této potřeby postupně vyrostla vize vlastního pastoračního domu. Hlavním iniciátorem projektu byl tehdejší farář Karel Janíček, který se svým nasazením stal klíčovým hybatelem celého procesu. Myšlenka však nevznikla izolovaně, ale navazovala na starší podněty arcibiskupa Jana Graubnera, jenž zde dříve působil jako kaplan.

Touha po místě, kde může farnost skutečně žít

Zásadním motivem byla touha po prostoru, kde by se farnost mohla setkávat mimo liturgii – místě otevřeném pro formální i neformální události, pro růst společenství i navazování nových vztahů. Větší sál byl často zapůjčován od města nebo školy, ale chyběl vlastní prostor, který by byl skutečně farní a stále k dispozici. Projekt tedy vzešel z vědomí, že kostel nestačí jako jediné místo života farnosti, a že je třeba vytvořit otevřený a funkční prostor pro společenství i jednotlivce.

Překážky na cestě a jak jsme je překonali

Největší výzvou bylo zajištění financování. Projekt nakonec získal podporu z více zdrojů – od obcí, města, jednotlivců i díky významné půjčce z arcibiskupství. Bylo však třeba tyto příspěvky aktivně vyjednávat, včetně obtížného přesvědčování zastupitelstva města. Druhou výzvou byla komunikace uvnitř farnosti. Někteří věřící měli pochybnosti, proč se zadlužovat a investovat několik milionů korun. O to důležitější bylo otevřeně sdílet, jaký bude přesah projektu, a přesvědčit i skeptické hlasy, že nejde jen o stavbu budovy, ale o vytvoření prostoru pro misijní a komunitní život.

Komu dům slouží a jaký má přesah

Pastorační dům slouží širokému spektru lidí. V první řadě poskytuje zázemí společenstvím farnosti od dětí a mládeže až po seniory. Probíhají zde kurzy, setkání, adorace, evangelizační akce i farní kavárna. Dům je však otevřen i veřejnosti: pronajímá se pro rodinné oslavy, koncerty a další akce. Tímto způsobem vzniká prostor, kde lidé mimo církev mohou zažít pozitivní zkušenost s křesťanským prostředím. Často říkají, že vstoupili „na svatou půdu“, a právě tento zážitek je zve k návratu.

Kdo za tím stál a co pomohlo proměnit vizi ve skutečnost

Nezastupitelnou roli sehrál otec Karel Janíček, který byl farářem po dobu osmnácti let a projekt si vzal za vlastní. Byl hybatelem a organizátorem, který propojil různé lidi a instituce. Významnou oporou mu byl technický administrátor Tomáš Cahel, který pomohl s praktickým zajištěním stavby. Vznik domu podpořilo také centrum pro rodinu ve Valašských Kloboukách, které spolupracovalo na podobě a využití prostor. Nezbytným předpokladem bylo i požehnání a podpora arcibiskupství.

.Na co myslet, když chcete stavět

Každá farnost by měla začít promyšlením svých skutečných potřeb. Nestačí stavět podle vzoru jiných. Důležité je zjistit, jaká je situace konkrétní farnosti, jaká společenství existují a kam chce farnost směřovat. Je nutné mít jasnou vizi a nebát se počáteční nejistoty. Důležité je nenechat se odradit – a to ani výší nákladů, ani vnitřním nesouhlasem některých členů farnosti. Rovněž je vhodné navštívit jiné pastorační domy, nechat si poradit, inspirovat se a promyslet i praktické detaily jako velikost kuchyňky, řešení bezbariérovosti nebo údržbu. Klíčová je také jasně určená osoba, která bude mít provoz domu na starosti, nelze vše nechávat na knězi.

Co plánujeme dál a jak o dům pečujeme

V plánu je vznik multifunkčního hřiště v prostoru přilehlé zahrady. Tato iniciativa má ambici oslovit především děti a mládež a nabídnout jim prostor pro přirozené setkávání a aktivity. I když projekt zatím není aktuální, farnost má zpracovaný návrh a čeká na vhodný okamžik pro jeho realizaci. Hlavní výzvou zůstává udržení domu v dobrém stavu, zajištění provozu a pokračující rozvoj toho, co už bylo dosaženo.

Spolupráce s církví, městem a dalšími

Během výstavby projekt podpořily město i okolní obce, probíhalo také oslovování sponzorů z řad podnikatelů. Hlavním finančním partnerem však bylo arcibiskupství, které poskytlo zásadní půjčku. Provoz domu zajišťuje dnes farnost samostatně prostřednictvím správkyně, která se stará o technický stav, komunikaci s komunitami a pronájmy. Ukázalo se, že mít takovou osobu je nezbytné nejen pro každodenní provoz, ale i pro udržení kvality a přehlednosti v používání domu.

* **Martin Kudela**
martinkudela.vk@gmail.com

Jak dům proměnil naši farnost

Zkušenost s pastoračním domem farnost výrazně proměnila. Zpočátku byla obava, zda se vůbec podaří prostory naplnit životem. Dnes se dům využívá každý den. Vznikla nová společenství, jako například skupina Molekuly s více než padesáti členy, která se schází v několika skupinkách. Prostor umožňuje bezpečné a dostupné setkávání, modlitbu i plánování dalších aktivit.

Obrovským přínosem je pravidelná farní kavárna po nedělních bohoslužbách, která vytvořila prostor pro budování vztahů a sdílení. Dům se stal místem, kde se farnost schází, roste a rozvíjí. Mnozí jej dnes označují za „Betanii farnosti“ – místo radosti, pokoje a přijetí. Takové, kam se lidé rádi vracejí.

POLYFUNKČNÍ DŮM REGINA

Klášterní budova Regina ve Zlíně představuje příklad odpovědné správy církevního majetku, který propojuje péči o historickou hodnotu místa, podporu farního života i nabídku služeb širší veřejnosti. Objekt patří kongregaci Milosrdných sester III. řádu svatého Františka z Opavy, která jej v roce 1938 postavila jako prostor pro péči o sirotky a nemocné. Po násilném odebrání během komunismu a restituci v 90. letech 20. století hledala kongregace nové využití budovy. Od roku 2020 spravuje Reginu Kamil Šimeček, který ji postupně proměnil v otevřené a živé místo, propojující církevní a společensky prospěšné aktivity.

Kamil Šimeček
spravce@reginazlin.cz
www.reginazlin.cz

Hledání nového života pro Reginu

Myšlenka obnovy a nového využití klášterní budovy vznikla z potřeby najít udržitelné a smysluplné využití pro rozsáhlý objekt, který v době převzetí nebyl plně využíván farností ani komunitou. V 90. letech zde sídlila církevní škola, centrum pro rodinu, poradny pro ženy v nouzi a Oratoř Salesiánů Dona Boska. Postupem času se část těchto institucí odstěhovala a budova začala fungovat zejména jako ubytovna a administrativní zázemí. Nový správce objektu Kamil Šimeček vnímal potřebu otevřít dům více farnosti a širší komunitě a zároveň dosáhnout ekonomické soběstačnosti, která by umožnila financovat nezbytné opravy a rozvoj.

Výzvy na cestě k proměně

Největší výzvou byla nutnost restrukturalizovat využití prostor bez výrazných konfliktů se stávajícími nájemníky. Bylo potřeba citlivě snížit kapacitu ubytovny a přeorganizovat nevyhovující umístění nájemníků tak, aby se uvolnily prostory pro nové využití, aniž by to znamenalo vystěhování lidí bez náhradního řešení. V rámci spolupráce s městem Zlín se podařilo pro bývalé obyvatele ubytovny zajistit dostupnější bydlení jinde. Další výzvou bylo zvýšit nájemné na udržitelnou úroveň, což nebylo jednoduché, ale vždy se podařilo dosáhnout dohody. Finančně bylo nutné pečlivě zvažovat všechny investice a plánovat tak, aby byly dlouhodobě návratné.

Komu Regina slouží dnes

Díky otevření Reginy širokému spektru aktivit budova slouží přibližně 250 lidem denně. Najdeme zde základní školu, nízkoprahový klub, sociální služby, terapie, zdravotnická zařízení, kadeřnictví, kancelářské prostory, poradenství, nadační fond i prostory využívané místní farností pro náboženskou výuku, společenství a setkávání. Regina tak pomáhá nejen samotné farnosti, ale i širší veřejnosti, a přispívá ke zlepšení vnímání církve jako správce veřejně prospěšného majetku.

.

Co stálo za úspěchem proměny

K důležitým faktorům patřila osobní znalost místa, dlouholeté zapojení do farního společenství a předchozí zkušenosti správce s řízením nemovitostí. Velmi významná byla také podpora kongregace jako vlastníka objektu, která správci poskytla důvěru a prostor pro realizaci vize. Klíčovým principem bylo nastavit využití budovy tak, aby bylo smysluplné pro komunitu a zároveň finančně udržitelné.

Tipy pro správu podobných projektů

Zásadní je důkladná znalost místních poměrů a potřeb komunity. Při správě nemovitosti je důležité nejen technické zajištění a znalost legislativy a účetnictví, ale i pečlivá komunikace s nájemníky a institucemi, včetně úřadů a dalších partnerů. Správce doporučuje být trpělivý při vysvětlování změn, otevřeně komunikovat důvody rozhodnutí a hledat řešení, která jsou dlouhodobě přínosná pro všechny zúčastněné.

Budoucí plány a rozvoj Reginy

Do budoucna je plánována rozsáhlá rekonstrukce vnějšího pláště budovy, včetně výměny oken, rekuperace, zateplení a modernizace střechy. Cílem je vrátit Regině její původní krásu a zároveň zvýšit energetickou úspornost, komfort i reprezentativnost prostor. Dalším plánem je přístavba nové budovy podle původního návrhu architekta Miroslava Lorence s kavárnou v přízemí, přilehlým parkovištěm a ordinacemi ve vyšších patrech. Tento rozvoj by měl ještě více podpořit komunitní život i ekonomickou stabilitu areálu.

Partneři a spolupráce

Projekt úzce spolupracuje s římskokatolickou farností, ale prostory využívají také další církve a křesťanská společenství, jako je Církev bratrská, Baptisté, Křesťanské sbory a Církev Husitská. Důležitým partnerem je také soukromá základní škola, která sídlí v části budovy a denně přivádí do Reginy desítky dětí a jejich rodiny.

Regina jako nové centrum farnosti a komunity

Otevření budovy přineslo farnosti nové možnosti. Dnes se v Regině pravidelně setkává mnoho farních společenství, probíhá zde katecheze předškolních dětí, školáků i dospělých (kurz Alfa) i další akce farnosti. Prostory umožňují, aby se současně odehrávalo více aktivit, a farnost tak získala živé a přirozené centrum svého života. Pozitivní změnu nepociťují jen členové farnosti, ale také širší veřejnost, což napomáhá lepšímu vnímání církve ve společnosti.

DIGITÁLNÍ SPRÁVA FARNOSTÍ: IS OMNIA

IS OMNIA je informační systém vytvořený za účelem moderní a efektivní správy farností. Vznikl jako reakce na potřebu usnadnit administrativu farností, zlepšit jejich prezentaci a posílit jejich pastorační činnost. Systém v sobě spojuje digitální správu agendy, webovou prezentaci a nástroje pro aktivní zapojení farníků. V současnosti ho využívá přibližně 750 farností v České republice a postupně expanduje také na Slovensko, do Rakouska a Německa. Projekt představuje inovativní přístup k využívání digitálních technologií ve službě církvi a jejím komunitám.

Tomáš Vyskočil
tomas.vyskocil@it2go.cz
www.isomnia.cz

Začátky a vývoj systému

Projekt IS OMNIA vznikl v roce 2019 z iniciativy skupiny kněží olomoucké arcidiecéze, kteří cítili potřebu zefektivnit správu farností a vytvořit důstojnou webovou prezentaci. Tito kněží se rozhodli nečekat na podporu diecéze a financovali začátek vývoje sami. Paralelně vznikala podobná iniciativa v pražské arcidiecézi, kde bylo cílem digitalizovat komunikaci mezi biskupstvím a farnostmi. Obě snahy se spojily a postupně přerostly v komplexní informační systém, jehož vývoj pokračuje dodnes.

Proč systém vznikl

Hlavní motivací byla potřeba ulehčit administrativní práci farnostem a umožnit jim soustředit se více na pastorační činnost. Významnou roli sehrála také snaha vytvořit moderní a profesionální webové prezentace pro farnosti, které by lépe sloužily jejich evangelizačnímu a společenskému poslání. Projekt reagoval na chybějící systémovou podporu digitalizace a na potřebu efektivního řízení agendy, kterou bylo dosud nutné vést převážně v papírové podobě.

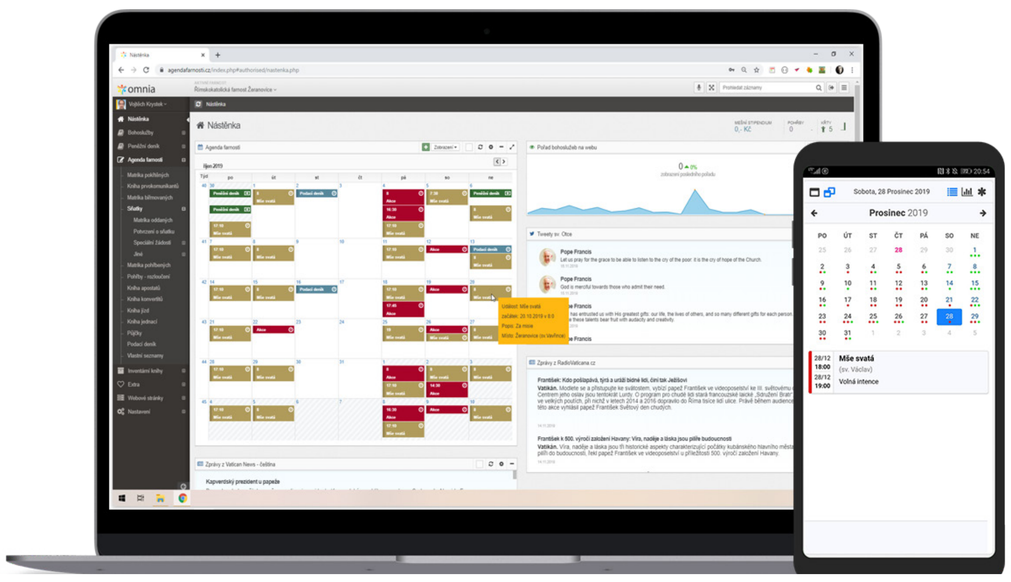
Technické, lidské i institucionální výzvy

Technologickou výzvou bylo zvládnout nárůst počtu farností a webových prezentací, což vedlo ke značnému zatížení serverů. Bylo nutné vyvinout opatření proti nadměrnému stahování obsahu roboty, aniž by tím byla narušena uživatelská zkušenost návštěvníků.

Lidskou výzvou byla práce s uživateli, zejména v situacích, kdy kněží a farníci nebyli motivováni systém používat. Zavedení IS OMNIA do celé českobudějovické diecéze ukázalo, že mnozí kněží si zprvu nový systém osvojovali s obtížemi. Postupně se však ukázalo, že projekt má pozitivní vliv na jejich práci i na život farností.

Systémové překážky vyplývaly ze zavedených zvyklostí v církevní správě a nízké ochoty některých biskupství změnit zaběhlé postupy. Přestože zájem o IS OMNIA mezi jednotlivými farnostmi rostl, nebylo vždy snadné získat systematickou podporu na úrovni diecézí.

.

Kdo systém využívá a jak pomáhá

IS OMNIA pomáhá především kněžím, pastoračním asistentům a farníkům, kteří se podílejí na chodu farností. Přináší jim úlevu v administrativní práci, umožňuje efektivní vedení finanční, matriční a inventární agendy a zajišťuje jednoduchou tvorbu a správu webových stránek farností.

Zároveň přispívá k aktivizaci farností tím, že umožňuje zapojení dobrovolníků do správy různých oblastí farního života. Farníci se tak podílejí například na správě sbírek, přípravě bohoslužeb, tvorbě webového obsahu nebo správě majetku. Díky tomu se zvyšuje jejich odpovědnost za život farnosti a kněží se mohou více věnovat pastorační činnosti.

Co umožnilo projekt skutečně rozběhnout

Klíčovou roli v realizaci projektu sehrála iniciativa zdola a ochota konkrétních lidí převzít odpovědnost. Skupina kněží v olomoucké arcidiecézi se rozhodla nezávisle na centrálních strukturách začít projekt financovat a organizovat vlastními silami. Postupně se přidávali další partneři, kteří projekt rozvíjeli. IS OMNIA se rozvíjí jako soukromá iniciativa, která zůstává nezávislá, ale je otevřená spolupráci s církevními subjekty.

Doporučení pro podobné projekty

Pro realizaci podobných projektů je klíčové zachovat rovnováhu mezi finanční udržitelností a službou farním komunitám. Projekt IS OMNIA je financován dobrovolnými příspěvky farností, přičemž cenová politika je nastavena tak, aby cena nebyla překážkou v používání systému. Projekt se snaží být ekonomicky soběstačný, aniž by ztratil své zaměření na službu. Klíčové je mít pevnou vizi a motivaci, která překoná i období, kdy podpora okolí není samozřejmá.

Další rozvoj a mezinárodní plány

Do budoucna IS OMNIA plánuje další expanzi do zahraničí, zejména na Slovensko, do Rakouska a Německa. Připravuje také nový vývojový cyklus systému pod pracovním názvem „Agenda 2.0“, který bude reagovat na dosavadní zkušenosti uživatelů a přinese vylepšení funkčnosti i uživatelského rozhraní. Cílem je dále rozšířit využití systému a nabídnout ještě lepší podporu farnostem při jejich správě i evangelizačním poslání.

Jak IS OMNIA mění farnosti a jejich život

Projekt IS OMNIA přispívá k větší aktivizaci farností, zejména v oblastech s rozptýlenou populací. Farnosti se učí přebírat odpovědnost za svůj chod, což vede k větší angažovanosti farníků a lepší organizaci života společenství. Díky systému mohou kněží efektivněji delegovat administrativní úkoly, soustředit se na pastorační činnost a lépe zvládat správu i většího počtu farností.

Projekt tak podporuje rozvoj farního života, zvyšuje efektivitu správy a napomáhá plnit misijní a pastorační poslání církve.

MLADÉ SRDCE

Projekt Mladé srdce je iniciativou, která propojuje dlouholetou zkušenost hnutí eRko s pastorací dětí a mládeže ve farnostech s aktuálními impulzy synodality. Jeho cílem je oživit život ve farnostech skrze systematickou práci s dětmi a mladými, podporu vzájemného naslouchání a vytváření prostoru pro společné rozlišování mezi laiky a kněžími. Projekt reaguje na potřebu udržitelné, vizionářské a komunitně zakotvené pastorace mládeže. V současnosti probíhá jeho druhá fáze, zaměřená na intenzivní doprovázení konkrétních farností.

Impulzy a inspirace, které stály u začátku

Projekt Mladé srdce vznikl jako odpověď na výzvy, které eRko dlouhodobě vnímá v životě slovenských farností. Inspirací byla synoda o mladých (2018) a probíhající synoda o synodalitě. První kroky vedly přes tvorbu nového strategického plánu hnutí, v němž zazněla potřeba hlubšího propojení práce s dětmi a mladými s celkovým životem farností. Vznikl prostor pro hledání nového rámce pro farní pastoraci mládeže, která by nebyla závislá na jednotlivcích, ale měla dlouhodobý a komunitní charakter. Důležitým zdrojem inspirace byly také zkušenosti z katolické farnosti Nativity v USA, která ukázala, že je možné realizovat systematickou práci s mládeží i v katolickém prostředí.

Na jaké potřeby projekt odpovídá

K vytvoření projektu vedla především narůstající fluktuace animátorů ve farnostech, jejichž odchod často znamenal ukončení všech aktivit pro děti a mladé. Ukázalo se, že bez strategického myšlení a zapojení širšího společenství nelze vytvářet stabilní prostředí pro jejich růst ve víře. Dále byla patrná potřeba, aby se pastorace dětí a mladých nestávala okrajovou činností několika nadšenců, ale byla součástí vícerozměrného života farnosti. Mladí zároveň čelí novým výzvám spojeným s technologiemi, tlakem na výkon i hledáním identity. Projekt proto hledá nové přístupy a rámce, které odpovídají jejich potřebám i realitě dnešní Církve.

Nicolette Petrášová
nika.petrasova@erko.sk
www.erko.sk/mladesrdce

Co bylo nejtěžší překonat

Jednou z hlavních výzev je změna smýšlení ve farnostech. Ne všechny farnosti jsou připravené přijímat nové přístupy, a to jak ze strany kněží, tak laiků. Zavádění vizionářského myšlení vyžaduje důvěru, čas a kvalitní doprovázení. Další překážkou je zapojení mladých, kteří často nemají silné vazby na svou farnost nebo nemají prostor přijmout zodpovědnost. Mnoha farnostem chybí někdo, kdo by mladé doprovázel a vytvářel s nimi vztahy. Výzvou je rovněž šíření povědomí o možnostech farní pastorace – často není jasné, co znamená synodalita v praxi a jak se může farnost proměnit.

Co pomohlo převést nápady do praxe

Zásadním bodem zlomu bylo uvědomění, že misie eRka se neobejde bez pevných kořenů ve farnostech. Oslovování dětí a mladých má smysl jen tehdy, pokud se děje v prostředí, které jim nabízí stabilitu, vztahy a víru. K rozvoji projektu vedla kombinace dlouholeté zkušenosti, potřeby reagovat na měnící se realitu a odvahy nechat se inspirovat příklady ze zahraničí.

.

Kdo projekt využívá a jak mění farnosti

Projekt slouží především těm, kteří mají touhu něco změnit ve svém farním prostředí. Cílí na mladé animátory, členy pastoračních rad, dobrovolníky, kněze i koordinátory pastorace. Pomáhá vytvářet týmy, které plánují a rozvíjejí život farnosti s vizí a odpovědností. Ve farnostech vznikají nové pastorační týmy, které se učí plánovat nejen aktivity, ale i společně přemýšlet nad posláním farnosti. Mladým lidem je aktivně naslouchánо a jejich názory se promítají do rozhodovacích procesů. Kněží a laici spolu více komunikují a společně tvoří směřování farnosti. Mění se přístup od aktivity pro aktivitu k promyšlené práci s vizí.

Významným dopadem je i to, že mnohé farnosti začaly poprvé systematicky uvažovat o své misi. Díky impulzům jako jsou naslouchání, živá víra, vztahy, otevřenost společenství a dobročinnost se v konkrétních farnostech rodí nové formy života, v nichž mladí cítí, že jsou bráni vážně. V projektu je aktuálně zapojeno více než 100 lidí ze 40 farností. Dalším nástrojem šíření myšlenek je program Pulzujme i nově organizovaná konference o inovacích ve farnostech.

Na co nezapomenout, pokud chcete začít

Těm, kteří by chtěli ve své farnosti realizovat podobný projekt, doporučuje tým Mladého srdce několik zásadních principů: naslouchat mladým a aktivně je zapojovat do rozhodování, budovat autentické vztahy založené na přijetí a důvěře, nebát se inovací a experimentů, spolupracovat s jinými farnostmi a sdílet zkušenosti. Zároveň je třeba mít trpělivost – změna myšlení potřebuje čas a doprovázení.

Kam projekt směřuje dál

Projekt chce i nadále rozvíjet synodální přístup a doprovázet farnosti na cestě spoluodpovědnosti. Plánuje vydání nové publikace, která shrne zkušenosti z dosavadních let, a další konferenci, která vytvoří prostor pro sdílení dobré praxe mezi farnostmi, animátory a dalšími aktéry farního života. Cílem je podpořit vznik stabilního rámce pro farní pastoraci mládeže.

Jak se propojujeme s církví a partnery

Projekt úzce spolupracuje s Radou pro mládež při Konferenci biskupů Slovenska, která je partnerem i spoluorganizátorem konferencí. Dále je propojen s diecézními centry mládeže a univerzitními pastoračními centry. Součástí spolupráce je i účast biskupů a kněží na webinářích a aktivitách projektu. Mladé srdce je rovněž v kontaktu s Radou mládeže Slovenska, se kterou spolupracuje na výzkumných aktivitách.

Jak se mění život farností díky projektu

Díky projektu Mladé srdce se ve farnostech mění způsob uvažování o mladých i o sobě samých. Farnosti začínají vnímat, že děti a mladí nejsou okrajovou skupinou, ale plnohodnotnou součástí společenství. Posiluje se vzájemná komunikace mezi laiky a kněžími a vznikají nové formy spolupráce, které vedou k proměně farnosti v živé, misionářské a otevřené prostředí.

KOMUNITNÍ CENTRUM MÝTINA

Komunitní centrum Mýtina v Uherském Hradišti vzniklo jako odpověď na otázku, jak smysluplně využít prostory bývalého františkánského kláštera. Projekt je výsledkem spolupráce širokého okruhu místních obyvatel, především mladých rodin, kteří cítili potřebu vytvořit místo, kde se budou moct přirozeně setkávat lidé z různých generací a nalézat podporu v každodenních výzvách rodinného života. Vznik Mýtiny ukazuje, jak může dobrá vize, pracovitý tým a důvěra komunity proměnit nevyužitý církevní prostor v živé občanské a duchovní centrum.

Hana Hladká
hladka@mytina-uh.cz
www.mytina-uh.cz

První kroky a vznik iniciativy

Impulsem pro vznik Mýtiny bylo uvažování o budoucnosti františkánského kláštera v centru města, který zůstal v rukou řádu po neúspěšném pokusu o odkup městem. Část kláštera má v pronájmu státní archiv, který v budoucnu prostory plánuje opustit. Proto začala skupina aktivních farníků přemýšlet, jaký typ činnosti by měl v Uherském Hradišti smysl a pro koho by mohl být nejvíce přínosný. Ze širokého okruhu různorodých lidí vznikla pracovní skupina, která se postupně přetavila v realizační tým a začala konkrétně připravovat vznik komunitního centra. Hlavními hybateli byli členové místní farnosti a bratři františkáni.

Proč bylo komunitní centrum potřeba

Za vznikem Mýtiny stála potřeba vytvořit prostor, který by byl skutečně užitečný – odpovídal konkrétním potřebám rodin, a především mladých rodičů, dětí a prarodičů. V Uherském Hradišti chybělo místo v centru města, kde by se mohly rodiny scházet, vzdělávat se a trávit čas s dětmi i mezi sebou. Inspirací byla zkušenost samotných iniciátorů, především mladých rodin, které vnímaly, že takový prostor jim i jejich dětem schází. Zrodila se vize komunitního centra, které propojí několik úrovní života – praktickou, sociální, kulturní, výchovnou i duchovní.

Výzvy a překážky na cestě

Zásadní výzvou bylo, že se začínalo od nuly – bez rozpočtu, s potřebou získat důvěru lidí i institucí, a se zcela nevyužitým, a navíc památkově chráněným objektem. Bylo třeba nejen sestavit funkční tým a promyslet nabídku služeb, ale i získat finanční prostředky, zvládnout veškerou legislativu a koordinovat stavební úpravy a provozní záležitosti. Klíčová byla obrovská osobní nasazenost dobrovolníků a odborníků z řad komunity, kteří přispěli nejen svým časem a dovednostmi, ale často i finančně. Projekt podpořili bratři františkáni, několik soukromých dárců a místních firem, ale také lidé z okolí, kteří nabídli své služby bez nároku na odměnu nebo s výraznou slevou.

.

Komu Mýtina slouží

Mýtina je určena především rodinám s malými dětmi, ale otevřená je všem generacím. Centrum nabízí podporu rodičům v jejich výchovné a osobní roli, prostor pro rozvoj dětí od narození do šesti let a také aktivity pro seniory. Zvláštní důraz je kladen na rozvoj vztahů mezi rodiči, dětmi a prarodiči a na usnadnění návratu matek do zaměstnání. Vzniká zde zázemí pro vzdělávání, kroužky, neformální setkávání i možnost krátkodobého hlídání dětí. Farnost i další společenství mohou nový prostor využívat ke svým aktivitám. Centrum je přístupné všem – věřícím i nevěřícím, lidem z farnosti i širší veřejnosti.

Co stálo za úspěšným rozjezdem

Zásadní byla důvěra mezi členy týmu a podpora ze strany bratří františkánů. Vytvořil se tým lidí s různými odbornostmi a dovednostmi, kteří se navzájem doplňovali a byli ochotni nést zodpovědnost za jednotlivé oblasti, od právních a stavebních otázek přes pedagogiku až po gastro provoz. Vědomí společného cíle a silná vnitřní motivace členů týmu byly hnacím motorem projektu. Významný byl i moment, kdy lidé začali na projekt přispívat, tehdy si tvůrci uvědomili, že získali důvěru, kterou musí zodpovědně naplnit.

Rady pro ty, kdo chtějí jít podobnou cestou

Klíčová je odvaha začít, i když okolnosti nejsou ideální. Důležité je obklopit se lidmi, kteří sdílejí stejnou vizi a jsou ochotni se obětavě zapojit. Ukazuje se, že i velký tým může dobře fungovat, pokud ho drží pohromadě přátelská atmosféra, společné hodnoty a důvěra. Pomáhá otevřenost vůči spolupráci a ochota učit se novým věcem od stavebních norem po pravidla gastro provozu. Bez ochoty studovat nové oblasti a řešit věci operativně by projekt nemohl vzniknout.

Naše plány a vize do budoucna

Mýtina plánuje rozšiřovat nabídku služeb pro rodiny, děti i seniory. V blízké době má být spuštěn provoz kavárny s veřejnou hernou, dále vzdělávací a podpůrné programy pro rodiče, aktivity pro děti a příměstské tábory. V dalších krocích by mělo vzniknout i krátkodobé hlídání dětí.

Spolupráce s církevními a dalšími partnery

Největší podporu projekt získal od františkánského řádu, jak z místní komunity, tak z provincie. Podpořil jej také děkan uherskohradišťské farnosti. Spolupracovalo se s dalšími církevními subjekty, řeholními řády i soukromými dárci. Firmy a jednotlivci přispěli jak finančně, tak svými službami.

Dopad na farnost a místní společenství

Projekt nebyl oficiální iniciativou žádné z místních farností, ale vznikl z iniciativy jednotlivců, kteří jsou jejich součástí. Přesto měl dopad i na farní společenství, kde posílil spolupráci, aktivizoval řadu lidí a dal vzniknout nové komunitě, která se kolem Mýtiny vytvořila. Mýtina přirozeně navazuje na duchovní zázemí věřící komunity, ale zůstává otevřená všem lidem bez ohledu na jejich vyznání.

SDRUŽENÍ NERATOV

Sdružení Neratov je příkladem úspěšného podnikání, které kombinuje duchovní rozměr poutního místa a zapojení zdravotně znevýhodněných lidí skrze sociální podnikání. Jeho vznik a rozvoj ukazují, jak kombinace víry, podnikavosti a sociálního cítění může proměnit zdevastované poutní místo v živé centrum pomoci, práce a otevřenosti. Projekt propojuje obnovu duchovního života poutního místa s péčí o lidi se zdravotním postižením a oživováním vesnického prostředí. Dnes je Neratov významným poutním místem i sociálním podnikem, zaměstnávajícím stovky lidí a inspirací pro další projekty v církevním prostředí.

Antonín Nekvinda
* **antonin@neratov.cz**
www.neratov.cz

Počátky a vznik projektu

Projekt vznikl na počátku 90. let zásluhou Josefa Suchára a skupiny nadšených lidí, kteří se rozhodli obnovit poutní místo v Neratově a současně vytvořit místo pro život a práci osob se zdravotním postižením. Po revoluci v roce 1989 panovalo v české společnosti nadšení a otevřenost novým možnostem. Skupina v čele s Josefem Suchárem tuto atmosféru využila a s odhodláním začala pracovat na obnově kostela a budování společenství. Již od počátku bylo cílem propojit duchovní obnovu s praktickou prací a soběstačností, bez závislosti na státních či církevních dotacích.

Motivace k realizaci

Hlavní motivací byla snaha obnovit nejen fyzický prostor poutního místa, ale i vytvořit funkční společenství, kde budou lidé se zdravotním postižením přijímáni a kde budou mít možnost plnohodnotného života. Silným impulzem byla také vize, že práce a reálná ekonomická činnost jsou klíčem k udržitelnosti celého projektu.

Výzvy a překážky na cestě

Jedním z klíčových faktorů úspěchu byla skutečnost, že projekt začal v období, kdy ještě nebyla tak přísná regulace ze strany státní správy a památkářů. Dnes by podobný projekt narážel na mnohem složitější administrativní překážky.

Výzvou bylo také postupné vyrovnávání se s novými legislativními požadavky v oblasti sociálních služeb a podnikání. K dalším zásadním zkouškám patřila hospodářská krize v roce 2008, rozšíření aktivit mimo samotný Neratov a zvládnutí dopadů pandemie covid-19. Překonávání těchto překážek bylo možné díky různorodosti činností a schopnosti přizpůsobit se novým podmínkám.

Komu Neratov pomáhá

Projekt přináší užitek několika skupinám. Zaměstnává zhruba 280 lidí, z nichž přibližně 180 má zdravotní postižení. Nabízí chráněné bydlení a denní stacionář pro osoby s lehkým a středním mentálním postižením. Kromě toho Sdružení provozuje speciální školu pro středně a těžce postižené děti, což významně pomáhá rodinám v širším regionu. Další přínos spočívá v obnově poutního místa jako otevřeného duchovního prostoru pro poutníky a návštěvníky, kteří zde často nacházejí klid a duchovní obnovu. Mimo duchovní občerstvení nabízí Neratov poutníkům také veškeré související služby, od ubytování a stravování až po využití společenského domu pro různé společenské události.

Klíč k přechodu od myšlenky k činům

Zásadní bylo odhodlání prvních rodin, které se do Neratova přestěhovaly a začaly tam skutečně žít a pracovat. Důraz na reálnou práci a ekonomickou soběstačnost od počátku projektu umožnil dlouhodobou udržitelnost. Namísto vytváření klasické komunity sdíleného života se jednalo o společný záměr a spolupráci na základě individuální odpovědnosti každého člena.

Rady pro realizaci podobných projektů

Klíčové je přijmout realitu podnikání a být ochoten nést podnikatelské riziko. Nestačí spoléhat na dary nebo dotace. Je nutné budovat reálné ekonomické základy, mít jasný obchodní plán, přemýšlet o nastavení cen a udržovat zdravou finanční bilanci. Sdružení Neratov je důkazem, že i v církevním prostředí lze podnikat eticky a úspěšně, pokud je projekt dobře řízen a stojí na pevných základech.

Budoucí rozvoj a nové projekty

Sdružení Neratov se v budoucnu plánuje zaměřit na zvyšování energetické soběstačnosti a efektivnější využívání obnovitelných zdrojů. Vedle toho rozvíjejí nový projekt zaměřený na pěstování bylin pro výrobu bylinných čajů. Tento záměr spojuje pracovní příležitosti pro osoby se zdravotním postižením s cílem udržitelné produkce a využívá přírodní podmínky regionu. Výroba bylinných čajů má navíc potenciál rozšířit nabídku vlastních produktů, zvýšit ekonomickou stabilitu sdružení a nabídnout smysluplnou práci lidem, kteří mají omezené možnosti uplatnění v jiných oborech.

Spolupráce s církví a partnery

Projekt vznikl nezávisle na přímém řízení církevní strukturou, což umožnilo větší flexibilitu. Přesto existuje úzké spojení s církevním prostředím, zejména symbolickým udržením poutního místa a otevřeností kostela. V oblasti podnikání spolupracuje Sdružení se širokou sítí obchodních partnerů. Tento model ukazuje, že projekty spojené s církví mohou být životaschopné i bez trvalého financování církevními institucemi.

Otevřenost jako hlavní poselství Neratova

Nejvýraznějším symbolem Neratova jsou otevřené dveře kostela, který je přístupný poutníkům a návštěvníkům kdykoliv, bez ohledu na jejich víru, původ nebo životní situaci. Tento jednoduchý, ale zásadní akt otevřenosti se stal výrazem postoje přijímání a důvěry, jenž přesahuje běžné hranice náboženského života.

Neratov ukazuje, že církev může být místem, kde se lidé cítí vítáni, respektováni a svobodní. Mnoho návštěvníků, kteří se jinak neidentifikují s žádnou církví, zde nachází klid, možnost zastavení i vnitřního usebrání. Atmosféra kostela, který je stále přístupný, působí jako tiché pozvání k hledání smyslu, aniž by byl na návštěvníky vyvíjen jakýkoliv nátlak. Tato otevřenost přitahuje široké spektrum lidí – od tradičních poutníků přes turisty až po ty, kteří hledají prostor pro duchovní obnovu mimo klasické církevní struktury.

Dalším významným přesahem projektu je propojení duchovního rozměru se sociálním podnikáním. Sdružení zaměstnává velké množství lidí se zdravotním postižením a nabízí jim nejen práci, ale i důstojné místo ve společnosti. Tím ukazuje, že sociální odpovědnost, ekonomická soběstačnost a duchovní poslání mohou jít ruku v ruce.

V době, kdy se mnohé vesnice vylidňují, nabízí Neratov jiný příběh: ukazuje, že i na okraji, v horách, může vzniknout místo s vlastní identitou, dynamikou a otevřeností vůči světu.

ZÁKLADNÍ CÍRKEVNÍ ŠKOLA SALVÁTOR

Základní církevní škola Salvátor ve Valašském Meziříčí je příkladem, jak zajistit důstojné, udržitelné a komunitně otevřené zázemí pro církevní školu a zároveň vytvořit prostor, který slouží celé farnosti. Projekt vznikl jako reakce na dlouhodobě nevyhovující a nejisté podmínky církevní školy, která sídlila v pronajatých prostorách. Hledání nového místa se však po řadu let nedařilo, až se naskytla příležitost zakoupit chátrající budovu bývalé školy. Tým vedený konkrétními lidmi z farnosti, včetně podpory spolku Šance pro naše děti, ji přetvořil v moderní vzdělávací a komunitní centrum. Projekt dnes přináší užitek nejen žákům školy, ale také celé farní komunitě, která nově získala prostor pro setkávání, oslavy, sport i duchovní a společenský život.

Hledání prostoru, který dává smysl

Základní církevní škola Salvátor původně sídlila v nájemních prostorách ve Valašském Meziříčí. Jednalo se o půdní vestavbu, která byla stavebně upravena před více než dvaceti lety a jejíž kapacity přestaly škole postačovat. Škola neměla vlastní tělocvičnu, jídelnu ani další důležité zázemí. Prostorový i ekonomický tlak postupně narůstal, město zvyšovalo nájem a dlouhodobá stabilita školy byla ohrožena.
Po několika letech neúspěšného hledání jiných možností se objevila příležitost odkoupit nevyužívanou budovu bývalého stavebního učiliště, která se nacházela v majetku Zlínského kraje. Jednalo se o objekt s původním školským využitím, který byl několik let prázdný. Jeho akvizice nepředstavovala žádný konflikt s jinými subjekty, a tím pádem se jednalo o vhodnou příležitost.

Od vyčerpání k odhodlání

Impulsem k realizaci byla kombinace konkrétní potřeby školy, která nutně potřebovala vhodnější a stabilnější zázemí, a otevřené příležitosti v podobě nevyužívané budovy. Významnou roli sehrála i zkušenost s mnoha předchozími neúspěšnými pokusy o nalezení jiných prostor, což vedlo k určitému vyčerpání. Právě v tomto napětí se zrodilo klíčové rozhodnutí i přes obtíže projekt realizovat, protože „pokud je to Boží dílo, peníze nebudou ten největší problém“. Tento krok byl zásadní a stal se impulsem pro novou vlnu jednání s diecézí, která nakonec poskytla podporu i požehnání celému projektu.

Výzvy na cestě: pandemie, peníze i čas

Projekt se rozbíhal v náročné době hluboké covidové pandemie, což přinášelo velkou nejistotu a komplikace v plánování i realizaci. Vedle toho bylo třeba řešit nečekané stavební komplikace, například odstranění nebezpečného boletického panelu, který znamenal výrazný výdaj. Velkou neznámou bylo financování, které zčásti stálo na dotacích, jejichž získání nebylo jisté. Bylo proto nutné pracovat s více scénáři, etapizovat rekonstrukci a neustále zvažovat finanční rizika. V tomto duchu byly připraveno několik finančních scénářů tak, aby nebylo ohroženo finanční stabilita farnosti.
Náročná byla také časová koordinace. Cílem bylo otevřít školu k 1. září 2023 a v posledních dvou měsících probíhal závod s časem. Práce finišovaly až do posledních dnů před zahájením školního roku a některé vybavení dorazilo až po otevření.

Škola, která slouží celé farnosti

Primárním cílem projektu bylo vytvořit důstojné a stabilní zázemí pro vzdělávání dětí v rámci církevní školy Salvátor. Nová budova však slouží i dalším skupinám. V dopoledních hodinách je využívána školou, odpoledne, večer a o víkendech se otevírá farnosti i dalším komunitám.
Součástí budovy je mimo jiné jídelna s kapacitou šedesáti osob, která slouží jako místo pro přednášky, schůzky nebo rodinné oslavy. Menší tělocvična je využívána pro sportovní aktivity farníků, dětí i rodin. V neděli zde probíhá farní kavárna, která se stala přirozeným místem setkávání. Budova tedy plní i roli komunitního centra.
. Rozhodující moment a síla dobré přípravy

Rozhodující moment a síla dobré přípravy

Kromě již zmíněného rozhodujícího impulzu jednoho z členů týmu hrála zásadní roli pečlivá příprava a otevřená komunikace. Projekt nebyl jen nadšeným nápadem, ale promyšleným záměrem s realistickým rozpočtem, harmonogramem a plánem využití prostor. Farnost sehrála klíčovou roli, ale zároveň vznikl i podpůrný spolek, který umožnil širší zapojení dobrovolníků a dárců.

.

Miloš Skýpala
milos.skypala@cbgautomation.com

Co se osvědčilo a co doporučit dál

Zkušenost z Valašského Meziříčí ukazuje, že zásadní je kombinace odvahy, odbornosti, realistického plánování a víry. Nestačí pouze nadšení nebo pouze data, ale jejich promyšlené propojení. Doporučení je připravit projekt ve více variantách, konzultovat ho s odborníky z oblasti stavebnictví i financí a otevřít prostor pro komunitní podporu. Je třeba mít na paměti, že mnohé nečekané situace se mohou objevit a přinést další výzvy, které je potřeba zvládat s trpělivostí a důvěrou.

Jaké jsou další plány s budovou

Budova školy ještě není zcela dokončena. Jižní křídlo čeká další využití, které má přinést farnosti i ekonomický užitek. Zvažuje se vybudování ordinací nebo nájemních bytů, které by přinesly stabilní příjem. Tyto záměry jsou ve fázi zvažování a budou realizovány s ohledem na další potřeby farnosti.

Farnost jako vlastník, spolek jako opora

Škola je ve vlastnictví farnosti, která s ní má uzavřený nájemní vztah. Díky tomu zůstává majetek v církevních strukturách. Vedle farnosti byl významným partnerem i spolek Šance pro naše děti, který zajišťoval část financování, organizaci brigád a celkové komunitní zázemí.

Společné dílo, které spojilo farnost

Projekt přinesl farnosti novou zkušenost společného díla. Vědomí, že se něco velkého podařilo, přineslo odvahu, sounáležitost a pozitivní emoce. Farnost zažila jednotu, která se projevuje v aktivním využívání prostor i ve schopnosti zvažovat další iniciativy. Zároveň však s novými příležitostmi přichází i zodpovědnost dobře zvažovat nové projekty a jejich udržitelnost.

OŽIVENÍ FARNOSTI V SRDCI HOSTIVAŘE

Farnost v pražské Hostivaři se v uplynulých letech proměnila v živé centrum duchovního, společenského i kulturního života. Klíčovou roli v této proměně sehrála postupná revitalizace areálu, která vyústila ve vznik komunitního centra a později i zcela nově pojaté farní stodoly. Tyto prostory dnes slouží jako zázemí pro široké spektrum aktivit – od přednášek a kurzů přes setkávání komunit až po evangelizační konference a liturgické akce. V jádru této proměny stojí vize otevřené farnosti, která vytváří prostor pro setkávání, sdílení víry i spolupráci napříč generacemi, vyznáními i společenskými skupinami.

Karol Matlok
karolmatlok@gmail.com
www.farnosthostivar.cz

Začalo to vizí – a prázdnými budovami

Projekt vznikl jako odpověď na dlouhodobou potřebu farnosti mít vhodné prostory pro aktivity směrem dovnitř i ven. Původně nevyužité či nevhodné budovy, které sloužily spíše jako sklady nebo dočasné zázemí, byly přebudovány na komunitní centrum a víceúčelovou evangelizační stodolu. Myšlenka na vznik komunitního centra vznikla dávno před její realizací. Okolnosti spojené zejména s příchodem nového správce farnosti - Mariánů - dala myšlence zelenou a ta se začala realizovat v roce 2017. Výstavba byla umožněna díky zapojení do programu komunitního rozvoje podporovaného Magistrátem hlavního města Prahy a evropskými fondy. Podobně stodola byla zrekonstruována díky spolupráci s diecézí, která se stala partnerem projektu.

Otevřít se sousedům a zůstat věrní evangeliu

Přímým impulzem byla snaha farnosti otevřít se místní komunitě a nabídnout prostor, který by spojoval duchovní život s praktickými potřebami lidí v okolí. Komunitní centrum se tak od počátku zaměřovalo na rodiny s dětmi, seniory a osoby bez domova. Díky přirozenému propojení aktivit a prostředí se podařilo oslovit nejen věřící, ale i širší veřejnost. Vznikly nové kroužky, přednášky, kurzy a společenství. Později, s narůstajícími zkušenostmi a potřebou hlubší evangelizace, se zrodila i vize evangelizační stodoly jako prostoru pro duchovní obnovy, semináře, modlitební setkání i mezi-církevní spolupráci.

Překážky, které posílily vizi

Cesta k realizaci však nebyla jednoduchá. Jednou z hlavních překážek byla mentalita některých farníků, kteří měli obavy ze ztráty dosavadního klidu a bezpečí. Klíčové se ukázalo být citlivé a postupné vysvětlování záměrů a zapojování těch, kteří sdíleli podobnou vizi. Další výzvou bylo financování, přičemž klíčovou roli sehrála nejen spolupráce s diecézí a městem, ale také jednotliví dárci, kteří viděli smysl ve fungování živé farnosti. Spolupráce s architekty a důraz na flexibilitu prostoru přinesly výsledek, který dnes slouží různým potřebám od duchovních akcí přes svatby až po pronájmy pro veřejnost.

Místo pro všechny generace i vyznání

Projekt má výrazný dopad na široké spektrum lidí. Komunitní centrum je otevřeno všem – od rodičů s malými dětmi přes seniory až po ty, kteří nejsou součástí žádného křesťanského společenství. Pořádají se zde cestovatelské přednášky, kreativní dílny, zdravotní cvičení, kurzy Alfa, manželské večery a řada dalších aktivit. Farní stodola pak slouží jako prostor pro hlubší duchovní obnovu, evangelizační semináře, konference, setkání charismatických hnutí, ale také pro širší společenské události s duchovním přesahem. Důležitý je také ekumenický rozměr – stodola se stala místem modlitebních setkání napříč denominacemi i místem praktické spolupráce.

Od nápadu k realitě díky lidem a víře

Klíčovým momentem v realizaci byla osobnost trvalého jáhna Josefa Bernarda, který byl hlavním iniciátorem a nositelem vize komunitního centra. Jeho nasazení a schopnost propojit duchovní život s praktickými kroky inspirovaly další farníky a otevřely cestu ke konkrétní realizaci. Stejně důležitá byla i přítomnost komunity Mariánů, která farnost v Hostivaři pastoračně vede a od počátku podporovala myšlenku otevřené, rodinné a duchovně živé farnosti.

Na co nezapomenout, když chcete začít podobně

Zkušenost ukazuje, že k úspěšné realizaci podobného projektu je třeba mít odvahu snít, nebát se velkých vizí a zároveň být otevřený spolupráci s ostatními. Důležitá je modlitba, naslouchání, a především odvaha začít – byť s málem – a postupně budovat důvěru komunity. Mnohé věci se děly bez přímého plánu, ale v atmosféře důvěry, modlitby a otevřenosti Božímu vedení. Inspirací může být i dobrá spolupráce se samosprávou, která v případě Hostivaře přinesla nejen finanční, ale i morální podporu.

Jak se proměnila naše farnost

Farnost Hostivař se díky tomuto projektu výrazně proměnila. Z místa, kde dříve chyběla aktivní mládež a lidé odcházeli hledat duchovní zázemí jinam, se stalo živé společenství s širokou základnou dobrovolníků, zapojených rodin i jednotlivců všech generací. Dnes zde fungují pravidelná společenství mládeže, farnost má jasně formulovanou vizi, a především se zde lidé cítí jako doma. Farnost se tak stala skutečně otevřenou rodinou, kde může každý zakusit Boží lásku skrze vztahy a společné dílo.

Kam kráčíme dál

Do budoucna plánuje farnost další rozvoj areálu. V přípravě je nový projekt revitalizace zahrad kolem kostela a fary, který bude realizován s pomocí evropských fondů a podpory města. V plánu je rovněž rozvoj dobrovolnické základny, práce s vedoucími skupin a dlouhodobé zajištění provozu komunitního centra i stodoly. Zásadním cílem zůstává stabilita, kontinuita a další rozvoj života farnosti jako rodiny, která je otevřená světu a zároveň pevně zakořeněná v evangeliu.

ŽIVÉ FARY

Projekt Živé fary vznikl z touhy překládat evangelium do každodenního života. Jeho kořeny sahají do Orlických hor, kde se před více než čtyřiceti lety skupina pěti rodin rozhodla dlouhodobě si pronajmout chátrající faru v Říčkách. Jejich cílem nebyla jen rekreace, ale především snaha vytvářet prostor, kde mohou rodiny žít křesťanské hodnoty, sdílet společné zážitky a posilovat společenství mimo rámec kostela. Tento model života a obnovy prostoru se ukázal jako natolik životaschopný a inspirativní, že se časem rozšířil do dalších míst, vznikl zapsaný spolek Rodiny, z. s., a fara byla nakonec převedena do vlastnictví společenství. Dnes existuje více takových míst a projekt dále roste pod zastřešujícím spolkem Živé fary.

Petr Diblík
diblikpetr@gmail.com
www.zivefary.cz

Touha po společenství a sdíleném životě

Za vznikem projektu stála velmi konkrétní zkušenost – rodiny hledaly místo, kde by mohly trávit čas spolu, a kde by se dalo žít společenství. Tehdejší skupina si nebyla schopna dovolit dovolenou v hotelu, zároveň ale vnímala hlubokou potřebu být spolu, pracovat společně na něčem smysluplném a vytvářet prostředí pro víru svých dětí. Fara v Říčkách v Orlických horách se stala odpovědí. Opravili ji vlastními silami, vytvořili zázemí pro setkávání a postupně vybudovali pevné vztahy nejen mezi sebou, ale i s krajinou a místní komunitou.

Nová generace, stejná vize

Inspirace touto zkušeností přivedla o několik desetiletí později další generaci k nápadu oživit i jiné opuštěné fary. Konkrétní impuls vzešel od Honzy Diblíka, který poznal, jak silný dopad mělo říčkovské společenství, a rozhodl se rozšířit myšlenku dál. První z dalších takových míst vzniklo v Sudějově, kde byla sice fara opravená, ale bez využití. Skeptické hlasy, že to bude pouze další přítěž, postupně umlčel samotný zájem o místo, které se velmi rychle začalo plnit životem. Víkendy jsou tam obsazené téměř po celý rok.

Výzvy na cestě – od skepse k důvěře

Mezi největší překážky patří na začátku často obavy okolí, že je takový projekt zbytečný nebo příliš náročný. Také finanční zajištění rekonstrukcí není samozřejmostí. Přesto se ukazuje, že pokud projekt stojí na hlubokém přesvědčení, že je užitečný pro druhé, postupně si najde své zázemí a podporovatele. Výzvou bývá také nalezení jádra týmu, který je ochoten přijmout odpovědnost a dlouhodobě se o faru starat.

.

Místo pro rodiny, mládež i společenství

Fary dnes slouží nejen jednotlivým rodinám, ale i celým společenstvím. Jezdí sem skupiny mládeže, pěvecké sbory, skauti, řeholníci i různá hnutí, která sdílejí křesťanské hodnoty. I když původní iniciativa vzešla ze společenství ovlivněného Hnutím fokoláre, projekt je zcela otevřený. Nejde o klub vyvolených, ale o místo pro všechny, kdo chtějí žít vztahy, spolupracovat a něco tvořit.

Jak začít – co bylo klíčové pro rozjezd

Klíčovým prvkem rozvoje každé nové fary je nalezení skupiny lidí, která je ochotná přijmout zodpovědnost. Projekt nestojí na jedné osobnosti, ale na komunitě. Osvědčilo se, když jádro tvoří tři až čtyři rodiny, které mají dostatek zápalu a vnitřní motivace. Vše ostatní – peníze, další dobrovolníci i podpora – se zpravidla dostaví časem. Inspirace už fungujícím místem a ochota se zapojit jsou základními kameny, na kterých vše stojí.

Budoucnost Živých far

Do budoucna spolek plánuje rozšíření projektu na další místa. Nejde však o expanzi za každou cenu. Každé nové místo vzniká v rytmu, který určuje místní komunita. Zvažuje se i vznik metodického manuálu, který by pomohl ostatním podobnou iniciativu zahájit. Důležité je, aby každá fara byla svébytná a zároveň v kontaktu s ostatními. Síť se pozvolna rozrůstá, aktuálně ve více diecézích.

Spojení s církví a podpora z různých stran

Spolupráce s církví probíhá především skrze vlastnictví a správu objektů. Fary jsou často pronajímány, někdy převedeny, vždy s důrazem na to, aby v případě potřeby mohly být vráceny zpět církvi. Spolek klade důraz na dlouhodobé myšlení, a proto do smluv vkládá předkupní právo ve prospěch diecéze. Vedle toho spolupracuje i s různými sponzory, odborníky a dalšími dobrovolníky.

Proměna farností a lidských vztahů

Zkušenost ukazuje, že projekt Živých far má i hlubší dopad – často neformálně a skrytě. Posiluje vztahy mezi lidmi, podporuje mladé ve víře, propojuje generace a vytváří přirozené prostředí pro růst společenství. Nezřídka se stává, že lidé, kteří se na farách potkali jako děti, dnes tvoří nové rodiny nebo se podílejí na dalším rozvoji projektu.

NADAČNÍ FOND BONA FIDE

Odborná pomoc církvi v oblasti správy, práva a strategie.

Nadační fond Bona fide vznikl jako reakce na rostoucí potřebu církevního prostředí po odborném a profesionálním poradenství v právních, ekonomických a strategických otázkách. Skupina právníků a dalších odborníků spojila síly s cílem poskytovat své služby církevním institucím. Pod hlavičkou společnosti Bona fide management and engineering, s.r.o., a skrze nadační fond, projekt sdružuje odborníky, kteří své profesní zkušenosti vnášejí do služeb církve a souvisejících dobročinných aktivit. Projekt usiluje o to, aby církevní správa byla kvalitní, odpovědná a profesionální – a tím přispívala k naplňování poslání církve v dnešní společnosti.

Proč vznikl Nadační fond Bona fide

Počátky projektu sahají k iniciativě dvou právníků, Jana Diblíka a Šimona Hradílka, kteří se v rámci své praxe setkávali s častými žádostmi o pomoc od církevních institucí a jednotlivců. Tato potřeba a pozitivní zpětná vazba se stala impulzem pro formální vznik služby. Projekt je postaven na myšlence „odborníci pro církev“, tedy na spojení lidí, kteří se v profesní sféře osvědčili, na církvi jim záleží, a jsou ochotni se do projektu zapojit.

Odpověď na potřebu profesionální podpory v církvi

Impulzem k vytvoření Bona fide byla rostoucí poptávka po odborné pomoci, (mnohdy jen “second opinion” při strategických rozhodnutích) a současně vědomí, že mnohé církevní instituce nevědí, kde nalézt věrohodné odborníky. Zakladatelé projektu vnímali, že církev potřebuje nejen dobré úmysly, ale i profesionální přístup. Součástí motivace bylo také vnímané riziko, že církev se může stát obětí neetických nebo nekompetentních nabídek zvenčí. Projekt Bona fide proto vznikl jako snaha vytvořit důvěryhodnou a odpovědnou alternativu, která poskytuje kvalifikované služby s cílem chránit zájmy církve.

Petr Diblík
* **diblikpetr@gmail.com**

Hlavní výzvy a překážky na cestě

Jednou z hlavních výzev bylo nastavení finanční udržitelnosti projektu. Protože cílovou skupinou jsou instituce, nejsou zvyklé najímat si a platit špičkové profesionály, bylo třeba najít jiné cesty financování – například prostřednictvím darů a podpory od sponzorů. Největší výzvou je aktuálně kapacita týmu. I přes absenci cíleného PR, zájem o služby Bona Fide roste, což potvrzuje relevanci a potřebnost projektu. Tým Bona Fide proto někdy nabídne pouze second opinion a doporučí s kým dále spolupracovat. Výzvou je také sladění vysoké odbornosti s porozuměním specifickému církevnímu kontextu.

Komu služba pomáhá a čím přispívá

Nejčastějšími klienty jsou ženské i mužské řády, církevní instituce, hnutí, spolky a jednotlivci. Projekt přispívá ke zvyšování kvality rozhodovacích procesů v církvi, pomáhá předcházet chybám vyplývajícím z nedostatku informací nebo zkušeností a nabízí cenný pohled zvenčí. Díky důvěryhodnému a odbornému přístupu získávají církevní subjekty větší jistotu ve správě svěřeného majetku i v řešení složitých situací.

Lidé, kteří projekt uvedli do života

Klíčovým faktorem byla osobní zkušenost zakladatelů s profesionálním prostředím a jejich ochota věnovat část svých schopností církevnímu prostředí. Motivací bylo i vědomí, že přichází doba, kdy církev bude muset více spoléhat na sebe a že je třeba, aby se v rozhodování opírala o relevantní odborné zázemí. Projekt navíc vznikl jako odpověď na konkrétní situace, kdy hrozilo, že církevní instituce udělají nevýhodné kroky kvůli nedostatku podpory.

Směřování a rozvoj do budoucna

Do budoucna projekt plánuje zefektivnění interních procesů a jednoduchou prezentaci své činnosti, například formou webové stránky. Hlavní prioritou zůstává kvalitní služba a péče o jednotlivé klienty. Výzvou vždy zůstane nalézání špičkových lidí napříč obory, kteří rozumí-fandí misi církve.

Spolupráce v církevním i společenském kontextu

Projekt přímo spolupracuje s celou řadou církevních subjektů a institucí. Vedle praktických služeb se podílí například na diskusi o změně legislativy, nastavování procesů compliance nebo školení zaměstnanců. Důležitým prvkem je také snaha pomáhat institucím v orientaci ve složitých rozhodovacích procesech, a to i ve věcech, které nejsou na první pohled viditelné, ale mají dlouhodobý dopad na život komunity.

Kultura správy, která formuje církevní prostředí

Projekt se snaží přispět k proměně kultury rozhodování v církevním prostředí. Pomáhá měnit smýšlení směrem k větší profesionalitě, důslednosti a vědomí odpovědnosti za svěřené statky. Vede k tomu, že se instituce učí nahlížet na majetek a dary jako na prostředky k naplňování svého poslání, ne jen jako na technické nebo ekonomické záležitosti. Díky přístupu „second opinion“ se také daří předcházet zbytečným ztrátám a nepříjemnostem. Projekt tak posiluje vědomí, že odpovědná správa není v rozporu s vírou, ale je jejím přirozeným důsledkem.

24.

ŽIVÝ DŮM!

Pro děti, mládež i komunitu

Živý dům je nové centrum salesiánského střediska v Teplicích, které vzniklo jako odpověď na potřebu vlastních prostor pro dlouhodobou práci s dětmi a mládeží v lokalitě se zvýšeným výskytem sociálních jevů. Nabízí zázemí pro volnočasové a preventivní programy, komunitní akce i duchovní život. Je výsledkem dlouholeté touhy i konkrétní potřeby a jeho realizace spojila síly salesiánské provincie, místní farnosti, veřejnosti i mnoha odborníků. Dům dnes slouží stovkám lidí a stal se symbolem otevřenosti, spolupráce a naděje.

Sen o vlastním domově pro salesiánskou službu

Salesiáni a jejich středisko působí v Teplicích již od roku 1990. Až do nedávna fungovali pouze v pronajatých prostorách. Myšlenka na vlastní dům byla v komunitě přítomná dlouhodobě. Potřeba najít nové místo, které by vyhovovalo náročným požadavkům na školské zařízení, vedla k rozhodnutí vybudovat vlastní dům. Do realizace se zapojili ředitelka střediska, ředitel salesiánské komunity i provinciál salesiánské provincie, která projekt klíčově podpořila. Od prvních kroků se vytvořil silný tým doplněný o koordinátora projektu, pracovníky PR a fundraisingu i další odborníky. Společnými silami dokázali projekt během pěti let naplánovat, zrealizovat a otevřít.

Potřeba, která se stala příležitostí

Hlavním motivem byla potřeba vytvořit stabilní, vlastní a funkční zázemí pro práci s dětmi a mládeží v teplické čtvrti Trnovany. Tato část města je sociálně zatížená a právě zde dlouhodobě salesiáni působí. Změna přišla ve chvíli, kdy bylo nutné řešit konec nájmu ve stávajících prostorách. V návaznosti na to vznikla v salesiánské provincii i touha vytvořit v Teplicích zázemí, které bude odpovídat jak praktickým, tak pastoračním a komunitním potřebám.

Cesta plná výzev a spolupráce

Největší komplikací byla pandemie covidu, která zásadně navýšila ceny stavebních materiálů a služeb. Původní rozpočet přestal být reálný a tým musel intenzivněji hledat nové zdroje financování. To vedlo k rozšíření fundraisingových aktivit a využití různých dotačních titulů. Významným investorem se stala salesiánská provincie, k níž se přidalo město Teplice, Ústecký kraj, biskupství v Litoměřicích, Nadace PPF, německá nadace Kirche in Not, různé firmy i jednotliví dárci. Překážky projekt stmelily a prohloubily spolupráci mezi různými aktéry.

Otevřený prostor pro všechny generace

Živý dům je otevřený všem generacím. Každý den v něm nacházejí prostor děti, mládež, rodiny, dobrovolníci i senioři. V dopoledních hodinách zde probíhají preventivní programy pro základní školy, odpoledne pak volnočasové aktivity a další činnosti salesiánského střediska. Dům také obývá komunita salesiánů, která zajišťuje duchovní službu, včetně veřejně přístupných bohoslužeb. Prostory jsou využívány i dalšími organizacemi, skupinami a jednotlivci z řad místních obyvatel. Dům žije setkáváními, tvořivými dílnami, cvičením, příměstskými tábory a komunitními akcemi.

Když myšlenka dostane konkrétní podobu

Rozhodující roli sehrála kombinace konkrétní potřeby nejistoty nájmu a zároveň odhodlání a podpora salesiánské provincie. Tato podpora umožnila nejen samotný začátek projektu, ale byla klíčová i při jeho pokračování. Silné vedení, dobře fungující úzký tým a důkladná příprava byly tím, co posunulo projekt z roviny snů do reality.

Na co nezapomenout, když se pouštíte do podobného projektu

Zkušenost z Teplic ukazuje, že důkladná příprava je zásadní. To zahrnuje nejen projektovou dokumentaci, plánování a zajištění financí, ale také jasně nastavené procesy a výběrová řízení. Neméně důležité jsou pravidelná setkání realizačního i komunikačního týmu a silná vzájemná podpora. Otevřená komunikace s veřejností, průběžné sdílení informací a aktivní zapojení okolí byly dalšími klíčovými prvky, které pomohly projekt zakořenit ve společnosti.

Co chystáme dál

Projekt nekončí otevřením domu. V následujícím období se plánuje výstavba víceúčelového hřiště, které rozšíří možnosti sportovních a venkovních aktivit. Dalším krokem je úprava přilehlé zahrady jako prostoru pro komunitní dění, setkávání a rozvoj mezilidských vztahů.

Síť spolupráce, která nesla celý projekt

Úspěch projektu byl možný díky úzké spolupráci se salesiánskou provincií, místní farností, biskupstvím v Litoměřicích, městem Teplice a dalšími církvemi v rámci ekumenické spolupráce. Vedle těchto institucí se zapojila i široká veřejnost, odborníci, firmy a dárci. Celý proces byl doprovázen transparentní komunikací, která umožnila průběžné zapojování farníků i obyvatel sídliště.

Společné dílo, které propojilo celou komunitu

Stavba Živého domu se stala mostem mezi různými skupinami – farností, střediskem a širší veřejností. Pomohla navázat vztahy s obyvateli sídliště, kteří se dříve s aktivitami salesiánů nemuseli setkat. Mnozí se postupně zapojili a stali se součástí života střediska. Dům tak přinesl nejen nové fyzické zázemí, ale také prostor pro vzájemné poznání, spolupráci a sounáležitost.

Kořeny a vzpomínky, které dávají smysl nové kapitole

Zajímavým momentem před zahájením stavby bylo setkání s pamětníky. V zahradě se tehdy sešli lidé, kteří si pamatovali dům ještě z doby, kdy sloužil jako jesle. Přítomnost bývalé ředitelky, zdravotních sester i tehdejších dětí ukázala, že místo má hlubší historii a paměť. Jejich radost z toho, že dům bude opět sloužit dětem a mládeži, potvrdila smysl celé snahy – navázat na tradici a dát místu nový život.

Linda Vršatová
linda.vrsatova@salesianiteplice.cz

MÝDLÁRNA KOUKOL

Mýdlárna Koukol vznikla na volfartické faře jako environmentálně-sociální podnik propojující tradiční řemeslnou výrobu, péči o krajinu a potřeby místní komunity. Projekt stál na spojení několika motivací – touze po využití chátrajícího církevního objektu, osobní vášni pro byliny a řemeslo a snaze vytvořit pracovní příležitosti pro ženy v předdůchodovém věku. Ačkoliv má projekt za sebou proměny, včetně přesunu výroby, zůstává inspirativním příkladem, jak může být církevní majetek využíván se společenským přesahem.

Začátek v prázdné faře a zrod mýdlárny

Mýdlárna Koukol vznikla z potřeby smysluplně využít prázdnou faru ve Volfarticích, sousedící s kostelem svatého Petra a Pavla. Původní záměr vytvořit komunitní centrum nevyšel kvůli komplikované komunikaci s diecézí a změně biskupa. Po neúspěšném pokusu o rekonstrukci fary z výnosu prodeje církevního lesa byla iniciativa přeformulována do menšího, proveditelného projektu. Vznikla tak myšlenka na výrobu přírodních mýdel a bylinkových produktů s využitím okolních luk. Díky dotaci z Ministerstva práce a sociálních věcí byl založen environmentálně-sociální podnik, který zaměstnal ženy ve věku 55+, a umožnil základní rekonstrukci fary i rozběh výroby.

Bylinky a smysl pro komunitu

Impulsem byla snaha najít využití nejen pro chátrající faru, ale i pro 14 hektarů podhorských luk, které k farnosti náležely. Zakladatelka projektu měla zkušenosti s komunitními aktivitami a fytoterapií, a zároveň vnímala potřebu propojit environmentální témata, tradice, lokální zdroje a sociální odpovědnost. Projekt tak spojil osobní sen, obživu a širší společenský přesah.

Cesta plná jednání, změn a technických nároků

Významnou překážkou byly strukturální komplikace v rámci církevního zřizovatele. Dlouhá jednání s diecézí, která ztroskotala se změnou biskupa, zmařila původní ambiciózní plány na komunitní centrum. Pro provoz mýdlárny pak bylo nutné zajistit základní rekonstrukce v historickém objektu – výměnu oken, opravy elektroinstalace a splnění hygienických a technických norem pro kosmetickou výrobu. Přes tyto výzvy se díky grantu a dobré spolupráci s místním farářem podařilo provoz úspěšně nastavit.

Práce pro ženy, otevřený prostor pro vesnici i vědu

Projekt měl přímý dopad na zaměstnanost žen v předdůchodovém věku z místní komunity, kterým nabídl smysluplnou práci v dostupném prostředí. Zároveň se fara otevřela široké veřejnosti – konaly se přednášky, komunitní akce a sousedská setkání. Spolupráce s univerzitami přinesla vědecké poznání o krajinné biodiverzitě i o záchraně původních osiv. Projekt měl také ekonomický a symbolický přínos pro obec, která v počátcích reagovala s nedůvěrou vůči aktivitám spojeným s církví, ale postupně přijala farnost jako živou součást obce.

Grant, důvěra a odvaha jako základní pilíře

Zásadní roli hrála osobní angažovanost zakladatelky, která projekt nesla na svých bedrech. Klíčová byla také finanční podpora v začátcích – grant z MPSV umožnil pokrýt mzdové náklady a bez finančního tlaku vyzkoušet provoz i rozvoj výroby. Silný impulsem byla i důvěra a spolupráce s tehdejším farářem, který umožnil projekt provozovat v prostorách fary i přes omezené finanční možnosti.

Na co myslet, když se chcete pustit do podobného projektu

Zkušenost ukazuje, že má smysl nebát se využít dotační možnosti a propojit péči o církevní majetek s konkrétními potřebami místní komunity. Je však důležité si realisticky nastavit hranice – zejména pokud jde o spolupráci s církevní strukturou, která může být neflexibilní a zdlouhavá. Užitečné je také zajistit dlouhodobější dohody a vyjasnit si majetkové vztahy, aby nebyla investice dobrovolníků a spolků ohrožena změnou vedení.

Louky zůstávají, výroba pokračuje jinde

Výroba byla z prostorových důvodů přesunuta do nového prostoru v Novém Boru, ale louky ve správě spolku Koukol v obilí zůstávají důležitým zdrojem surovin. Do budoucna se zvažuje částečné využití fary v letní sezóně – například formou krátkodobého ubytování nebo pobytových programů. Pro udržitelné využití je však klíčová rekonstrukce základního zázemí, jako je kanalizace a sociální zařízení, což závisí na ochotě církve investovat nebo uvolnit prostor k dlouhodobému pronájmu.

Jak faru probudit k životu

Projekt Mýdlárna Koukol přispěl k otevření církevního prostoru širší veřejnosti a změnil vnímání místní farnosti jako uzavřené a nečinné instituce. I přes absenci aktivního duchovního života ve farnosti se podařilo navázat vztah s obcí, která se dnes na aktivity na faře dívá s uznáním a podporou. Spolupráce s veřejností, školami a neziskovými organizacemi přinesla prostor k dialogu a otevřenosti, které byly dříve nemyslitelné. Ukazuje se, že i v místech jako jsou Sudety, kde tradiční církevní struktura nedrží komunitu pohromadě, může z iniciativy jednotlivců vzniknout živý prostor s duchem služby a péče..

Magdaléna Špeldová
speldovkam@seznam.cz
www.mydlarnakoukol.cz

DŘEVO, KTERÉ HŘEJE HNED TŘIKRÁT!

Resocializační program v lesích zábřežské charity

Charita Zábřeh od roku 2012 rozvíjí ojedinělý model sociálního lesnictví, který propojuje péči o darované lesní pozemky s pomocí lidem v těžké sociální situaci. Projekt vytváří pracovní příležitosti pro osoby bez domova, dlouhodobě nezaměstnané nebo odsouzené k alternativním trestům a současně umožňuje vlastní produkci palivového dřeva pro sociálně slabé domácnosti. Lesy se tak staly místem obnovy – jak pro přírodu, tak pro člověka.

Od darovaného lesa k nové cestě pomoci

Zábřežská Charita se po roce 1991 věnovala zejména seniorům, osobám se zdravotním postižením a umírajícím. V roce 2012 přijala darem od soukromé osoby první lesní pozemek, a to s vědomím odpovědnosti, aby tento majetek sloužil potřebným. Postupně získala další pozemky, až vznikl souhrnný lesní celek o rozloze přes 20 hektarů. Díky podpoře a odbornému vedení tehdejšího děkana Františka Eliáše, který má hluboké praktické zkušenosti s lesním hospodářstvím, začala Charita hledat způsob, jak les prakticky využít. Výsledkem bylo rozhodnutí zapojit jej do charitních aktivit jako místo pracovní terapie a zdroj paliva.

Práce jako šance na nový začátek

Impulzem bylo hledání důstojné pracovní příležitosti pro lidi ze sociálně vyloučeného prostředí, kterým Charita dosud poskytovala pouze základní materiální pomoc. Zaměstnání v lese se ukázalo jako ideální volba – šlo o činnost venku, bez nároku na odborné dovednosti a bez rizika pro klienty jiných služeb Charity. Získaný les tak umožnil vytvořit pracovní program, který pomáhá těmto lidem znovu získávat pracovní návyky a smysluplně se začlenit do společnosti.

Výzvy péče o les i člověka

Zpočátku bylo nutné překonat nedostatek zkušeností s lesním hospodařením a opustit idealizované představy o lese jako o prostoru pouze pro odpočinek. Technická stránka správy lesa si vyžádala odbornou spolupráci s lesními hospodáři, jejichž výměna byla častá právě kvůli obtížnosti práce s cílovou skupinou zaměstnanců. Další výzvou bylo financování – výnosy z lesa nikdy nepokryly celé náklady programu. Klíčovou složkou rozpočtu zůstává mzda mistra, který vede resocializační tým, a také náklady na provoz zpracovny dřeva. Dále bylo nutné nastavit specifický přístup k lidem, kteří často trpí závislostmi, nedodržují závazky nebo jsou životně nestabilní. V porovnání s běžným zaměstnavatelem vyžaduje tento model mnohem větší míru trpělivosti, pochopení a podpory.

Komu projekt pomáhá

Projekt má přímý dopad na desítky osob, které se díky němu mohou aktivně zapojit do pracovního života. Jde zejména o osoby bez domova, dlouhodobě nezaměstnané, klienty probační a mediační služby nebo lidi vykonávající veřejně prospěšné práce. Vedle toho projekt přináší konkrétní pomoc i dalším skupinám: štípané palivové dřevo je poskytováno seniorům a rodinám s nízkými příjmy, které zůstávají závislé na vytápění dřevem. Například na podzim roku 2024 Charita poskytla 250 metrů krychlových dřeva 55 domácnostem postiženým záplavami. Významný je i přínos pro veřejnost – nákupem dřeva u Charity podporují běžní zákazníci udržitelné zaměstnávání a činnost organizace.

Odpovědnost jako motor změny

Zásadním momentem byla odpovědnost vůči dárci lesního pozemku. Tato odpovědnost přerostla v rozhodnutí les nejen udržovat, ale začlenit jej aktivně do sociálních služeb Charity. Kromě praktické potřeby pracovního zázemí pro určitou cílovou skupinu sehrála roli i vize trvalého a smysluplného využití majetku, který slouží dobru. Právě les poskytl celoroční pracovní náplň pro osoby, pro něž jiné činnosti byly dostupné pouze sezónně.

Co může inspirovat ostatní

Přestože projekt přinesl řadu pozitiv, není univerzálním řešením pro každou organizaci. Vznikl propojením specifických místních potřeb, existující zkušenosti Charity v oblasti zaměstnávání a příležitosti v podobě darovaného lesa. Klíčem k úspěchu je schopnost tyto faktory propojit a nebát se vydat jinou cestou než dosud. Právě odvaha přijmout výzvu a odbočit z vyšlapaných kolejí se ukázala jako důležitý předpoklad pro vznik něčeho nového a hodnotného.

Jak dál rozvíjet práci v lesích

Další směřování projektu bude záviset mimo jiné na vývoji legislativy a dostupnosti podpůrných nástrojů, jako je plánovaná tzv. superdávka Ministerstva práce a sociálních věcí. Ta by mohla motivovat více lidí k zapojení do veřejně prospěšných činností. Charita plánuje dále rozšiřovat spektrum pracovních aktivit i o činnosti vhodné pro ženy, osoby se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním, a to ve spolupráci se svým sociálním podnikem REPARTO Zábřeh s.r.o.

Síť spolupráce

Projekt vznikl a je realizován v rámci Charity, která je součástí církevních struktur. Charita Zábřeh navíc spravuje na základě smlouvy lesní majetek farnosti Mohelnice, čímž posiluje propojení mezi charitou a farností i v praktické rovině. Důležitými partnery jsou také úřad práce, probační a mediační služba a místní podnikatelé, například autodopravci, kteří zajišťují logistiku dřeva či podnikatel, který pronajímá sklad.

Naše dřevo hřeje třikrát

Resocializační program v lesích přispěl k proměně vnímání Charity i její role ve společnosti. Ukazuje, že Charita neslouží jen k rozdělování darů, ale aktivně vytváří podmínky pro návrat lidí do života a do práce. Veřejnost i dárci oceňují, že organizace hospodaří odpovědně a snaží se být co nejvíce soběstačná. Právě model podané ruky, kdy se vedle potravinové pomoci nabízí i práce, je důležitým vzkazem o možnostech, které spravedlivá i milosrdná sociální pomoc může mít. Výstižně to shrnuje myšlenka, že dřevo z charitních lesů hřeje hned třikrát: poprvé ty, kdo je v lese získávají, podruhé při topení a potřetí u srdce ty, kdo nákupem dřeva podporují návrat vyloučených lidí do společnosti.

Jiří Karger
reditel@charitazabreh.cz

27.

ZAHRADA SV. MARKA

Zahrada sv. Marka v Ostravě-Heřmanicích je příkladem proměny zanedbaného farního pozemku v živý komunitní prostor, kde se setkává duchovní a občanský život. Díky odvaze a iniciativě místního faráře Leoše Ryšky, podpoře města i nasazení farníků se zde zrodilo místo, které propojuje generace, církevní i necírkevní veřejnost, svět víry s každodenním životem. Projekt je zároveň důkazem, že církevní majetek může být spravován odpovědně a s vizí, která podporuje misijní a evangelizační poslání církve.

* **Leoš Ryška**
ryska@telepace.cz
www.farnizahradasvmarka.cz

První krok: příležitost, která otevřela bránu

Počátečním impulzem byla možnost získat městský grant v rámci programu FajnOVA Ostrava, který podporoval revitalizaci veřejných prostor. Farnost nabídla svou nevyužívanou zahradu a v grantovém řízení uspěla s nejvyšším počtem bodů. Tento úspěch umožnil zahájit rozsáhlou přeměnu prostoru, která přesáhla původní záměr. Zahrada, otevřená v roce 2019, se postupně rozrostla díky daru sousedního pozemku a stále se rozvíjí. Původní inspirací byla i dlouhodobá vize biblické zahrady v pražských Břvích, která se však kvůli finanční náročnosti zatím nerealizovala.

Prostor pro lidi, kteří jinak nepřijdou

Hlavní motivací byla touha otevřít farnost lidem z okolí. Farní zahrada měla být místem, kde se mohou lidé přirozeně potkávat, sdílet svůj čas, radost i víru. Cílem nebylo vytvořit další oplocený prostor, ale místo přístupné všem – věřícím i hledajícím, mladým i starým, rodičům s dětmi, i těm, kdo jen hledají klidné místo k odpočinku. Inspirací byla i zkušenost z Prahy, kde podobná zahrada zatím čeká na své naplnění.

Finanční i provozní odvaha jako součást cesty

Zásadní výzvou byly finanční náklady. Prvotní dotace půl milionu korun pokryla jen čtvrtinu celkových nákladů. Farnost musela shromáždit zbylý milion a půl z vlastních zdrojů. Realizace vyžadovala také odvahu riskovat, např. pronajmout nákladný zmrzlinový stroj do bufetu či zaměstnat pracovní sílu na provoz zahrady. Náročné bylo i zajištění hygienických a bezpečnostních standardů, organizace provozu a údržba areálu. Přes všechny překážky projekt přinesl nečekaný úspěch a podporu nejen od farníků, ale i od širší veřejnosti.

Místo pro děti, seniory i hledající

Zahrada se stala místem setkávání mnoha různých skupin. Denně ji navštěvují stovky lidí, především rodiny s dětmi, senioři z nedalekého domova pokojného stáří, anonymní alkoholici i školní skupiny. Děti si hrají na dřevěné lodi, houpačkách, poznávají přírodu i víru skrze interaktivní tabule, symboliku a sochy. Dospělí tu nacházejí klid, komunitu i příležitost k duchovnímu rozhovoru. Díky otevřenému přístupu se mnozí návštěvníci zahrady rozhodli pro křest svých dětí a navázali kontakt s farností. Zahrada se stala i místem oslav, koncertů, promítání filmů a letních duchovních programů.

Co pomohlo, že sen nezůstal jen na papíře

Zásadní byla konkrétní příležitost v podobě městského grantu, která podnítila farnost k akci. Dalším klíčovým faktorem byla důvěra ve spolupráci s místní komunitou a odvaha riskovat. Podpora farníků – finanční, fyzická i organizační – sehrála nezastupitelnou roli. Podobné projekty podle Leoše Ryšky začínají často malými kroky. Důležité je otevřít se lidem, vytvořit prostor pro setkávání a pak postupně reagovat na potřeby, které přicházejí.

Začněte s málem, ale myslete dopředu

Projekt Zahrady sv. Marka ukazuje, že i s malými prostředky lze vytvořit prostor, který má hluboký duchovní i společenský význam. Doporučení pro další farnosti zní: nebát se otevřít, začít s málem, ale zároveň myslet do budoucna – na provozní náklady, údržbu, hygienické zázemí, i lidské síly. Důležitá je i spolupráce s profesionály, například zahradními architekty. Klíčové je vnímat zahradu jako prostředek k vytváření vztahů a důvěry.

Kam dál: zima, senioři i školní výpravy

Farnost plánuje posílit zimní program – využít vnitřní prostory fary jako hernu a prostor pro maminky i děti v chladnějších měsících. Do budoucna chce také rozšířit personální kapacity, ať už formou zaměstnání dalších lidí, nebo skrze dobrovolníky. Velkým snem je propojit zahradu s byty pro seniory a vytvořit mezigenerační prostor, kde se potkává stáří s dětstvím. V plánu je také větší propojení s místními školami skrze biblické kvízy, komentované prohlídky a kulturní program.

Bez spolupráce by to nešlo

Projekt funguje díky aktivní spolupráci s mnoha partnery. Město Ostrava se podílí na financování a podpoře provozu, stejně jako Biskupství ostravsko-opavské, které přispívá z pastoračního fondu. Spolupráce probíhá i s Centrem pro rodinu a dalšími místními spolky a organizacemi. Důležitou součástí je i síť dobrovolníků a aktivních farníků, bez jejichž nasazení by projekt nemohl fungovat.

Zahrada, která změnila tvář i srdce farnosti

Zahrada sv. Marka změnila nejen tvář farního areálu, ale i samotnou komunitu. Otevřenost vůči veřejnosti vedla k větší důvěře, zájmu o víru a posílení vztahů mezi lidmi. Mnozí farníci se zapojují do provozu, jiní využívají zahradu pro své oslavy a setkání. Zahrada se stala místem, které farnost reprezentuje navenek a na které jsou její členové hrdí. Ukazuje, že život víry se neodehrává jen v kostele, ale i v každodenním lidském setkávání.

NÁJEMNÍ BYTOVÝ DŮM

* David Kučerka
david.kucerka@krizovnici.eu

Společné řešení namísto sporu

Podnětem ke vzniku projektu byl restituční spor o klíčový pás pozemku, který odděloval větší vlastněnou plochu řádu od veřejné komunikace. Vzhledem k právní nejistotě a s ohledem na vývoj judikatury, která spíše upřednostňuje samosprávy, byl návrh společného projektu alternativou k nejistému výsledku soudního řízení. Myšlenka nevznikla z ideového záměru, ale jako odpověď na praktickou situaci a potřebu řešit dlouhodobě nevyužívaný a zanedbaný pozemek.

K iniciativě se připojil architekt a developer, který již spolupracoval s městskou částí. Společně jsme vytvořili koncept družstevního nájemního bydlení na právu stavby. Pozemky zůstaly ve vlastnictví Řádu a Městské části a bylo na nich zřízeno právo stavby na 99 let. Tím odpadla potřeba vysokých investičních nákladů na jeho odkoupení a zároveň žádný z vlastníků nemusel pozemky prodat nebo vložit do subjektu, který měl bytový dům postavit. Vzniklo tak ekonomicky dostupné a právně stabilní řešení.

Odpověď na potřebu místa i lidí

Řád usiloval o smysluplné využití majetku, který byl ve špatném stavu a přitahoval sociálně vyloučené jevy, včetně bezdomoveckých slumů. Vzhledem k tomu, že přístup k pozemku vedl přes pozemek vlastněný městskou částí, byla dohoda o společném využití jediným rozumným způsobem, jak zajistit budoucí hodnotu a využitelnost restituovaného majetku. Městská část zároveň řešila nedostatek dostupného bydlení pro profese, které potřebuje pro svůj chod, jako jsou učitelé, hasiči nebo strážníci. Obě strany tedy našly společný zájem

Překážky na cestě k realizaci

Největší komplikací bylo stavební řízení, které je aktuálně ve skluzu o šest měsíců při čekání na kolaudaci, a to navzdory splněným podmínkám. Zdržení způsobilo i selhání v digitalizaci a administrativním zpracování podkladů. V průběhu realizace samotné výstavby však nevznikly zásadní technické nebo finanční problémy. Díky kvalitní stavební firmě se podařilo dodržet rozpočet i harmonogram.

Komu dům slouží a proč

Pro Řád jsou primární cílovou skupinou mladé rodiny, které by jinak kvůli cenám nemovitostí odcházely z hlavního města. Projekt nabízí větší byty, které jsou v běžném developerském prostředí málo dostupné. Vedle toho jsou v domě také menší jednotky, určené například pro seniory, kteří chtějí zmenšit svou domácnost, nebo pro osoby v bytové nouzi. Několik bytů je vyčleněno i pro potřeby městské části, která je využije pro klíčové profese. Tento typ bydlení není spekulativní, ale je postaven na dlouhodobém záměru – vytvořit komunitní a stabilní prostředí s možností mezigeneračního předávání nájemního vztahu. Nájemníci mají také k dispozici rozsáhlou komunitní zahradu ke společném, ale i individuálnímu využití.

Jak se myšlenka proměnila v realitu

Zásadní roli sehrála realistická analýza situace. Řád si pravdivě zhodnotil, že v případě prohry v soudním sporu by ztratil možnost svůj majetek efektivně využít. Namísto riskantního procesu zvolil cestu domluvy. Klíčovým faktorem bylo rovněž vytvoření stabilního realizačního týmu, schopného otevřeně řešit i hypotetické krizové scénáře. Přínosná byla i inspirace rakouským modelem, zejména praxí vídeňské arcidiecéze, která využívá institut práva stavby jako formu dlouhodobě udržitelného hospodaření.

Projekt nájemního bydlení v Praze-Ďáblicích představuje inovativní přístup Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou k využití restituovaného majetku ve prospěch širší společnosti. Spojením dlouhodobé stability církevní instituce, nástroje práva stavby a spolupráce s místní samosprávou vznikl model, který přináší kvalitní, dostupné bydlení pro mladé rodiny, seniory a profese klíčové pro chod městské části. Projekt vznikl jako odpověď na složitý restituční spor a potřebu smysluplně využít specifický pozemek, jehož přístup byl podmíněn dohodou s městskou částí. Církevní subjekt zde vstoupil do družstevního modelu výstavby, který je často neprávem opomíjený, není spekulativní, ale dlouhodobě slouží lidem, aniž by ztratil vlastnický vztah k pozemku.

Projekt demonstruje, jak může církev ve spolupráci s veřejnou správou přispívat k řešení společenských výzev jako je krize dostupného bydlení, a přitom zodpovědně spravovat svůj majetek s výhledem na udržitelnost a mezigenerační prospěch.

Zkušenosti, které mohou pomoci i jiným

Zásadní je sestavit důvěryhodný tým a otevřeně si ujasnit hranice, cíle a hypotetické krizové situace hned na začátku. Nebát se spolupráce s městy, obcemi i soukromými investory. Důležité je nastavit férové vztahy mezi partnery a nebýt uzavřený do obavy ze ztráty kontroly. Projekt ukázal, že i malá městská část ve spolupráci s církevním subjektem dokáže realizovat bydlení, které je zhruba o 50 % levnější než běžné pražské tržní projekty, a nájemné se tak pohybuje výrazně níže než standardní komerční sazby.

Dlouhodobá vize a využití výnosu

Cílem Řádu ani Městské části není převod bytů do osobního vlastnictví, ale dlouhodobá správa nájemního bydlení jako části svého hospodářského zajištění. Výnosy z nájemného přispívají ke stabilitě financování činností jako je provoz domácího hospice nebo údržba sakrálních staveb. Projekt se má stát modelovým příkladem stabilního a solidního spravování církevního majetku. V případě zájmu však jako členové bytového družstva máme předkupní právo k družstevním podílům ostatních partnerů.

Partneři a způsob spolupráce

Projekt vznikl v partnerství s městskou částí Praha-Ďáblice a s developerskou firmou Doma je doma s.r.o. Na jiných projektech řád spolupracuje s dalšími partnery z oblasti developmentu, včetně výrobců dřevostaveb, a systematicky uplatňuje model práva stavby i v jiných typech nemovitostí. Hlavním cílem je zajistit dlouhodobé, udržitelné výnosy bez nutnosti majetek prodávat.

Jak projekt změnil pohled na církev

Projekt přispěl k proměně vnímání církevního subjektu ze strany samosprávy i veřejnosti. Řád už není vnímán jako potenciální protivník ve sporech o pozemky, ale jako solidní a předvídatelný partner. Městská část i obyvatelé dnes vědí, že spolupráce je možná a přínosná pro obě strany. Projekt vytvořil precedens, který může inspirovat další města, jak se církevními institucemi spolupracovat na řešení bytové krize.

PROMĚNA FARNOSTI: SLOVINSKÁ ZKUŠENOST

Volume 2

Slovinská farnost vedená farářem Simonem Potnikem prošla hlubokou proměnou. Výchozím bodem byla krize farního života, která se projevovala zejména tím, že po biřmování mladí lidé odcházeli a farnost jim nenabízela žádnou další možnost zapojení. V odpovědi na tuto situaci se začal rodit nový přístup ke správě farností, který kladl důraz na osobní vztah s Kristem, systematickou formaci laiků a aktivní zapojení dospělých do pastorace. Klíčovým impulsem se stala účast na programu Divine Renovation (Proměna farnosti) a zavedení kurzu Alfa. Dnes je tato síť propojených farností svědectvím o tom, že i ve střední Evropě může církev znovu ožít .skrze hlubokou duchovní obnovu, strategické plánování a opravdové vztahy.

Jak vypadala farnost před začátkem změn

Na počátku procesu stála dlouhodobá zkušenost, že většina mladých lidí po biřmování odchází z farního života. Nabídka pro dospělé byla minimální a pastorační činnost se většinou soustředila pouze na katechismus dětí. Farnosti, které Simon Potnik vedl, byly čtyři – každá s odlišným charakterem, od městské po ryze venkovskou. Jednalo se o izolované komunity bez vzájemné spolupráce, ve kterých farář působil osamoceně. Inspiraci hledal na zahraničních seminářích, včetně protestantských, a začal budovat síť spolupracovníků. Klíčovým mezníkem byla účast na konferenci Divine Renovation v kanadském Halifaxu v roce 2018.

Impuls, který odstartoval změnu

Simon si uvědomil, že jejich tehdejší způsob práce nenese žádné ovoce. Přestože evangelium mluví o třicetinásobném, šedesátinásobném nebo stonásobném výnosu, oni sami měli podle jeho slov „nanejvýš 0,1 % ovoce“. To ho vedlo k tomu, že se sám sebe začal ptát, jestli opravdu věří tomu, co hlásá, a zda je dosavadní pastorační praxe věrná Kristu.

S čím se museli vypořádat a co museli opustit

Zásadní překážkou byla izolace jednotlivých farností a neochota ke spolupráci. Spolupráce mezi faráři prakticky neexistovala. Chyběla struktura, sdílená vize i ochota ke změnám. Osobně Simon čelil i vlastní nepřipravenosti, vyčerpanosti a přetížení. Jedním z náročných kroků bylo změnit přístup k práci s mládeží – přestal upřednostňovat mladé jako hlavní nositele pastorace a zaměřil se na formaci dospělých a mladých dospělých. Postupně se vyprofilovala základní skupina vedoucích, pro které začal vytvářet systematický vzdělávací a duchovní program. Komplikace přinášely také vztahy s některými farníky, konzervativními očekáváními a konflikty s tradicí (např. přeměna farní budovy z muzea na komunitní dům). Výzvou bylo i přesvědčit věřící, že finance nemají sloužit pouze na opravy budov, ale i na podporu duchovního života.

Co se změnilo a proč to začalo fungovat

Zásadním momentem bylo zavedení kurzů Alfa, které byly od začátku vedeny „podle pravidel“. Už první běh přilákal přes 130 účastníků, a to navzdory původní skepsi. Současně s Alfou začali také s programem Exodus 90. Souběžně vznikl širší program „Rad živim“ (Rád žiju), který dnes nabízí duchovní a komunitní víkendy pro děti, rodiny, seniory, mladé dospělé i jednotlivce. Tato iniciativa významně posílila vztahovou rovinu farního života. Dnes mají čtyři propojené farnosti společné aktivity, kněží sdílejí bydlení i práci, lidé se přestali striktně identifikovat se svou „původní“ farností a vznikla silnější komunita. Vznikl prostor pro osobní růst, sdílení odpovědnosti a novou identitu místní církve.

Co zvážit před proměnou farnosti

Každý, kdo uvažuje o podobné proměně, by si měl nejprve upřímně odpovědět na otázku, proč to chce dělat. Motivace je klíčová – jde o Krista, nebo o osobní úspěch? Dále je třeba realisticky zhodnotit dostupné zdroje, včetně lidí, financí a infrastruktury. Nezbytná je intenzivní a pravidelná modlitba, a to nejen osobní, ale i v síti s dalšími věřícími a řeholníky. Simon Potnik zvlášť zdůrazňuje potřebu aktivního vztahu s biskupem, i když zpočátku nemusí rozumět celému procesu. Spontaneita nestačí – změna vyžaduje strategické plánování a trpělivost. Bez vztahů a otevřenosti ke spolupráci není možná žádná skutečná obnova.

Jak proměna zasáhla samotného faráře

Celý proces Simon osobně prožil jako cestu vnitřního očištění a znovuobjevení svého povolání. Prošel krizí identity, kdy nevěděl, co se od něj očekává: ze strany lidí, biskupa, sebe samotného a Boha. Tato zkušenost ho vedla k hlubšímu rozpoznání, že jediným spolehlivým směrem je Kristus. V jeho každodenní praxi se to projevuje mimo jiné tím, že si vyhradil pravidelný čas na ticho, modlitbu a duchovní obnovu. Spolu s dalšími kněžími má každý týden osobní duchovní den a pravidelné společné modlitby a formaci.

Co čeká farnost v příštích letech

Farnost se nachází v přechodové fázi mezi starým a novým způsobem vedení. Vzniklý tým vedoucích zatím plně neprorazil do všech farností, zvláště do tří nově připojených, které jsou geograficky vzdálené. Klíčovým úkolem je posílit leadership a koordinaci mezi farnostmi i ve vztahu k biskupství.

Sdílená služba a modlitba jako opora na cestě

Tým čtyř kněží žije společně, pravidelně se modlí a rozdělili si kompetence podle oblastí služby. Někteří jsou aktivní také na národní úrovni. Spolupracují s několika řeholními komunitami, které se za jejich činnost pravidelně modlí. Vzniká tak síť podpory, která dalece přesahuje jednotlivé farnosti.

Jak se proměnila celá komunita

Zásadním přínosem proměny je jistota, že farnost nezůstane bez kněze, možnost aktivního zapojení laiků a překonání odlivu věřících po biřmování. Pod jednou „střechou“ nyní fungují různé farnosti jako jedna komunita. Proces vedl ke vzniku nových vztahů, vzájemné důvěře a zapojení nových lidí – i těch, kteří předtím žili v chaotických situacích nebo s církví neměli žádný kontakt.

Příběh, který byste čekali spíš ve filmu

Jedním z nejsilnějších zážitků je podle faráře zkušenost, kolik modliteb, slz, naděje a práce bylo do procesu proměny vloženo. Dnes má farnost dva až tři seminaristy a mnoho nových dobrovolníků, z nichž někteří ještě nedávno neměli s farností žádné vazby. Lidé, které kdysi znal jen zběžně, se stali jeho spolupracovníky a přáteli. Taková proměna se zdála ještě nedávno jako něco, co se děje jen „ve filmech“.

Zuzana Palátová
zuzana.palatova@divinerenovation.org
www.promenafarnosti.cz

PROMĚNA FARNOSTI
POLSKÁ ZKUŠENOST

Farnost Božího milosrdenství ve městě Jelenia Góra na západě Polska se v posledních dvou letech vydala na cestu obnovy, která přetváří její identitu a fungování. V prostředí, kde víra již není samozřejmostí a kde se církev často potýká s nezájmem obyvatel, vzniká živé společenství, které se chce stát skutečně misijním. Tato proměna není výsledkem jednorázové iniciativy, ale pokračujícím procesem, který má hluboké duchovní kořeny a konkrétní výsledky v životě farnosti i jednotlivců.

Farnost na okraji zájmu o víru

Farnost se nachází na okraji města Jelenia Góra se 140 000 obyvateli. Západní Polsko, na rozdíl od centrálních či jihovýchodních oblastí, není tradičně silně katolické. Místní komunita žije v sociálně pestrém prostředí. Starší část farnosti obývají převážně lidé s dělnickým zázemím, zatímco v nových čtvrtích přibývají obyvatelé z mladší a spíše majetnější vrstvy. Přesto většina z nich není s církví nijak propojena a duchovní život zde zůstává často na okraji zájmu.

Od roku 2019 ve farnosti probíhají kurzy Alfa a v posledním roce zde vzniklo regionální školicí centrum pro Alfu, které slouží nejen diecézi, ale i širšímu okolí. Vedle toho zde fungují menší modlitební skupiny, růžencová společenství, hnutí Svatého Josefa či komunita Faustinum. Přesto byla farnost dlouhou dobu spíše strukturálně udržovanou institucí než místem duchovního růstu a misijního poslání.

Duchovní volání ke změně

Začátkem roku 2023 se farář Pawel rozhodl farnost vést cestou inspirovanou konceptem Proměna farnosti (Divine Renovation). Tento krok nebyl jen odpovědí na konkrétní potřeby farnosti, jako je nezájem obyvatel o duchovní život, ale především duchovním povoláním. Farář vnímal silný vnitřní impuls od Ducha Svatého, který ho vedl k rozhodnutí zahájit proces obnovy. Viděl v tom nejen přirozenou potřebu evangelizace v místním prostředí, ale také duchovní povolání k hlubší proměně celé farnosti.

Hledání lidí a vize pro společnou cestu

Jednou z hlavních výzev bylo sestavení vedení farnosti, tzv. leadership teamu. Bylo třeba najít lidi, kteří jsou ochotni naslouchat Bohu, učit se a zároveň mají čas a vůli aktivně se zapojit. Významnou výzvou bylo také vytvoření a komunikace společné vize, stanovení konkrétních cílů a jejich naplňování. Přitom bylo nezbytné postupovat citlivě a zapojit do procesu i členy tradičních farních struktur, aby se proměna nejevila jako konkurenční nebo výlučná aktivita, ale jako společná cesta celé komunity.

Nový život a rostoucí zájem o víru

První konkrétní výsledky jsou viditelné zejména v rostoucím počtu účastníků kurzů Alfa a jejich věkovém složení. Přicházejí mladší lidé ve věku 25 až 30 let, kteří přinášejí do farnosti novou energii a chuť zapojit se. Atmosféra ve farnosti se proměnila – lidé začínají vnímat, že farnost má směr, cíl a naději. Kromě duchovního růstu se projevují i tzv. vedlejší efekty: vznikají nové iniciativy, jako je filmový diskusní klub nebo program sousedské pomoci, který nese název „Soused v nouzi“.

Farnost se stává přitažlivější nejen pro své členy, ale i pro širší veřejnost. Kněz zmiňuje, že jej začínají kontaktovat lidé z města, kteří o aktivitách farnosti slyšeli a chtějí se buď zapojit, nebo nabídnout pomoc. Vzniká tak síť vztahů, která přesahuje tradiční hranice farnosti.

Začněte modlitbou a nepolevujte

Podle zkušenosti místního faráře jsou tři pilíře Divine Renovation – působení Ducha Svatého, misijní zaměření a dobrá praxe vedení – klíčové. Za nejdůležitější však považuje modlitbu. Bez ní, jak říká, je celý proces prázdný. Pravidelná modlitba a důvěra v Boží vedení pomáhá překonávat překážky, přináší pokoj a ukazuje další kroky i ve chvílích nejistoty a duchovního boje.

Osobní proměna faráře Pawla

Pawel vnímá aktuální období jako naplnění prorockého slova, které přijal téměř před třiceti lety. Považuje současné dění za potvrzení svého poslání a i přes těžkosti, které s sebou přináší období přechodu mezi starými a novými strukturami, je za tuto cestu vděčný. Vidí ovoce nejen ve farnosti, ale i ve svém osobním duchovním životě.

Další kroky na dlouhé cestě

Farnost je teprve na začátku transformační cesty. Plánem je pokračovat v budování misijní identity farnosti, proměňovat mentalitu věřících od pasivního přijímání náboženských služeb k aktivnímu zapojení do života farní komunity. Tento proces vyžaduje trpělivost, vedení a podporu, protože proměna návyků a myšlení trvá zpravidla několik let.

Spojenectví, která posilují změnu

Farnost má oficiální podporu svého biskupa, který schválil tento program na tříleté období. Důležitým partnerem v této cestě je také sousední farnost, s níž je navázána úzká spolupráce a sdílení zkušeností, například v rámci kurzů Alfa, které zde navštěvuje výrazně vyšší počet lidí než dříve.

Síla laiků a naděje pro budoucnost

Jedním z nejsilnějších momentů proměny je probíhající kurz Alfa, který je veden s velkou samostatností a iniciativou týmu laiků. Pawel zdůrazňuje, že tento kurz běží téměř bez jeho zásahu, což svědčí o rostoucí zralosti a angažovanosti laiků. Zároveň je povzbuzen přítomností mladých dospělých, kteří přinášejí novou naději pro budoucnost farního společenství.

Zuzana Palátová
www.promenafarnosti.cz
zuzana.palatova@divinerenovation.org

FARSKÁ ZAHRADA MORAVIČANY

Projekt Farské zahrady v Moravičanech představuje příklad úspěšné občanské iniciativy, která ve spolupráci s místní farností proměnila zanedbaný historický areál v živé komunitní centrum. Zahrada slouží jako prostor pro setkávání, vzdělávání, pěstování i odpočinek a je otevřena všem generacím. Projekt propojuje péči o kulturní dědictví s podporou místního života a inspiruje další podobné aktivity v regionu.

Vznik projektu

Projekt Farské zahrady vznikl z iniciativy Moravičanského okrašlovacího spolku, založeného v roce 2019 skupinou čtyř občanů. Motivací byla nespokojenost s přístupem tehdejšího vedení obce k veřejnému prostoru a hledání prostoru pro nezávislou občanskou aktivitu. Prvotním impulzem se stalo zapojení do otevření komunitního centra na staré faře, kde došlo k navázání spolupráce s místní farností. Následně byla navržena revitalizace chátrající farní zahrady a její využití jako otevřeného komunitního prostoru pro širokou veřejnost.

Motivace a cíle

Cílem projektu bylo ukázat, že konstruktivní občanská angažovanost může vést k pozitivním změnám. Spolek chtěl být příkladem aktivního přístupu nejen fyzickou prací, ale i zajišťováním finančních prostředků z různých zdrojů. Obnova farní zahrady, jejíž historie sahá do 17. století, je chápána jako příspěvek k záchraně kulturně-historického dědictví a vytvoření kvalitního veřejného prostoru v unikátním přírodním i architektonickém kontextu.

Překonané výzvy

Mezi nejvýznamnější překážky patřily pandemická omezení v počátcích projektu, která znemožnila pořádání veřejných akcí. To omezilo rozvoj členské základny a možnost zapojení širší veřejnosti. Další výzvou byla počáteční nedůvěra ze strany části místní komunity, včetně církevního prostředí. Projekt však díky vytrvalosti a otevřené komunikaci postupně získal důvěru a podporu.

Přínosy pro komunitu

V roce 2025 projekt vstoupil do své páté sezóny. Kromě stabilního členského jádra se do aktivit zapojují desítky dalších dobrovolníků. Zahrada slouží jako prostor pro pěstování rostlin, pořádání kulturních a vzdělávacích akcí, mezigenerační setkávání i rekreaci. Vzniká zde komunitní chov slepic a vyvýšené záhony pro veřejnost. V areálu se buduje dětské hřiště, návštěvnická zóna s pódiem, posezením a občerstvením. V plánu je stavba venkovní učebny a zázemí pro školy i návštěvníky. Projekt je bezbariérový a otevřený všem.

.

Tomáš Adamec
tomas@moravicanskeokraslovaci.cz
www.moravicanskeokraslovaci.cz

Klíčové faktory úspěchu

Realizace projektu byla umožněna díky kombinaci odvahy, inspirace z jiných fungujících iniciativ (např. Otevřená zahrada Nadace Partnerství nebo Krafferova zahrada), a zejména díky podpoře místní farnosti, která poskytla zázemí a důvěru. Významnou roli sehrála také schopnost koordinátorů projektu zajistit financování, komunikaci a spolupráci s různými aktéry.

Doporučení pro podobné iniciativy

Základem úspěchu je jasná dohoda o společných cílech mezi vlastníkem a nájemcem prostoru, ideálně podložená smluvně. Klíčová je rovněž znalost časové náročnosti projektu a ochota dlouhodobé angažovanosti. Doporučuje se navštívit jiné obdobné projekty a konzultovat zkušenosti přímo s jejich tvůrci.

Budoucí plány

Z dvacetiletého plánu je po pěti letech realizováno přibližně 80 %. Prioritou je dokončení venkovní učebny a zajištění kvalitního zázemí pro kulturní a gastronomické aktivity. Cílem je dále posilovat komunitní život a atraktivitu místa.

Spolupráce a dopad

Projekt aktivně spolupracuje s římskokatolickou farností Moravičany, obcí, místními podnikateli a spolky. Zahrada slouží i pro farní aktivity, jako jsou tábory, bohoslužby či komunitní slavnosti. Farská zahrada se stala nejen vizitkou obce, ale také inspirací pro další podobné iniciativy v regionu.